

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 12.

A szocializmus és az egyházi vagyon.

Most, hogy a liberális gazdasági rendszer vad gyümölcsei annyira meg érték, hogy ezek miatt már az egész magyar társadalom válságba jutott, fűhöz-fához kapkodnak a kisebb és nagyobb liberális elmék, hogy megmentsek, ami még megmenthető.

Beksics Gusztáv, Bánffy miniszterelnöknek egyik legelső tanácsadója, már évek óta emlegeti a magyar paraszt földéhségét s ennek kielégítésére talált is táplálékot a latifundiumokban és hitbizományokban.

Ezt a nagy falatot azonban, amely mellesleg mondva nem is annyira a népnek kellene, mint inkább az új földesuraknak, a nemzetközi mozgó tőkének és börzelovagoknak, még a liberális többség sem hajlandó feláldozni, jól tudván, hogy ez az egyetlen kezesség arra, hogy a magyar föld továbbra is magyar kézen maradjon. Bármennyire ellenkezzék is a hitbizomány a liberális elvekkel, mégis a liberális aera alatt jött létre a hitbizományok $\frac{2}{3}$ része. Maga Andrássy Gyula, az első liberális minisztérium feje, nem egy, hanem két hitbizományt létesített családja számára.

Csak két nap előtt adtunk hírt arról, hogy a békésmegyei gazdasági egylet ülésén egy memorandum már a más vagyonának elrablását, az egyházi vagyon

szekularizációját ajánlotta, mint gyógyszer a szociális bajok ellen.

Miután Békésmegyében van a legkevesebb hitbizomány és a legkevesebb egyházi vagyon s mivel másrészt Békésmegye a szocializmusnak egyik főfészke, nem tartjuk egyébnek az egészet szociális bolondgombánál.

Nálunk Biharban is megmozdultak a szocialisták. Mint annak idején megirtuk Bihar, Csatár és Tóttelek szocialistái meg is tartották két hét előtt gyűlésüket. A gyűlés nagyon jámborul folyt le; sem földosztást, sem szekularizációt nem emlegettek. Nagy volt azért csudálkozásunk, mikor a helybeli szabadelpárt hivatalos lapjában mégis azt olvastuk, hogy a csatári szocializmusnak is az egyházi vagyon az oka. Vártuk, hogy maga ez a lap fogja rektifikálni ezt a komoly laphoz nem illő ráfogást. A czáfolat nem jött, pedig úgy vagyunk értesülve, hogy lett volna alkalom közölnie egy erre vonatkozó czáfolatot.

Egy protestáns vallású tisztviselő küldött ma be hozzánk egy cikket avval a megjegyzéssel, hogy kész minden adatért elvállalni a felelősséget. Ismerjük mi is az ottani viszonyokat, és annál készségesebben adunk helyet az alábbi soroknak, mert azok egy e kérdésben teljesen elfogulatlan embertől, egy protestáns tisztviselőtől származnak.

A beküldött cikk a következő:

A »Szabadság« cz. lap márczius 2-iki számában »Csatári szocialisták gyűlése« címen egy közlemény jelent meg, melyben azon

különös jelenségre akarta felhívni a közfigyelmet, hogy a csatári »szocialisták«-nak nem volt sem szónokuk sem programjuk. Ennek hiányában a bihari 48-as párt képviselője beszélt, s ő állította össze a programjukat.

Ezen különös jelenségből azt vélte a cikkíró kimagyarázni, hogy az ellenzéki pártnak némi része van az országban az elégtelenség támogatásában, amennyiben a csatári »szocialisták« nagyon is ellenzéki izű kívánsággal álltak elő, persze nem a saját eszméjükből kifolyólag, mert nekik tulajdonképpen nem is volt »eszméjük«.

A cikk írója, ki 11 év óta e vidéken hivatalos állást foglal el, nagyon jól ismeri a játékosok kártyáit és sokszor érezte már azon fegyvernem hatását, melylyel a személyes »partipolitika« üldözőbe veszi azokat, a kik a »partipolitika« vezető basáinak önző szekerét nem huzzák.

A közleményben egy rövidke czélzás is volt a vidék egyik lelkesének nem éppen békés irányu működésére. E czélzást Bedő Károly csatári ref. lelkész erőszakosan magára vette, illetőleg rá adta a saját köpenyegét az, akinek tulajdonképpen a lecke szólt. Erre Bedő Károly ref. lelkész egy általános »papi támadás« ellen védekezik és szilaj vágásban kitalálja a »szocializmus csatári« okát. Mely nem másban gyökeredzik szerinte, mint hogy a nagyméltóságú l. sz. püspökség »világi javait« nem a csatári és tótteleki lakosságának adta ki haszonbérbe, hanem Neufeld Lipótnak, ki is ezen papi javakban »sáfárcodik«. Ő, — ugymond — ki a néppel »együtt örül, együtt busul, sir, alszik, eszik és iszik« legjobban tudja mi van a nép begyében. S ki jelenti,

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Aranylakodalom.

(Látványos színmű nyolcz képben. Írták Beöthy László és Rákosi Viktor. Zenéjét szerette Fekete József. Először színen került 1898. év márczius 12-ikén, szombaton este a Magyar Színházban.)

... A históriát azt szívesen hallgatja a gyermek... Örömmel beszéli az öreg... De a históriát, a magyar történetet rendesen a »Kis Tükör«-ből tanulja a gyermek. És amit hall, amit olvas, az csak halvány sejtelem előtte. Dobog a szíve, működik lázasan a kicsi fantáziája, tudja, hogy »nagy volt hajdan a magyar«, de azt a nagyságot látni nem láthatja. Talán még akkor sem látná, ha párhuzamot tudna vonni a ma és a rég elmúlt tegnap között. És felnő egy kishitű generáció. Pedig van a kishitűség ellen gyógyszer. Mutassátok meg neki azokat, akik akkor éltek, amikor nagy volt a magyar, vezessétek el őket oda, ahol küzdöttek, ahol vérüket ontották... Tanítók, mesterek, apák és nagyszülők mutassátok meg kicsi fiaioknak, apró leányaitoknak az Aranylakodalmat.

Az Aranylakodalom főpróbáján történt.

Művészek, írók, színésznők és színészek voltak jelen. Az ötödik kép után Jászai Mari a Nemzeti Színház nagy tragikája megfogta Beöthy Lászlót és könnyezve gratulált neki, majd így szólt:

— . . . Ez egy isteni darab. Oh, ha én is játszhatnék benne . . . Bezzeg nálunk a Nemzetiben nem lesz semmi márczius 15-ikén. Vigyázzanak, hogy egy szellő se jöjjön be . . . De miért nem adták be ezt a darabot a Nemzetinek, mondja.

— ?
— Ja, tudom már . . . Ott nem szabad! . . . Meg aztán másra kell ott a pénz . . .

Ez a párbeszéd, ugy hiszem elég kritika. Sőt több is, mint amennyit mondani akartam. Kritika a darabról és kritika egyszersmind a Nemzeti Színházról is. Jászainak az Aranylakodalomról mondott kritikáját osztjuk mi is. Ami a Nemzeti Színházról illeti, arról mi többet tudni mondani. Az a közönség, amely végig nézte az első előadást, szintén isteninek találta a darabot, mint Jászai, a művésznő és könnyezett, mint Jászai Mari asszony, a néző. Igaz, hogy ő másrészt is könnyezett . . .

Koltay Jenő, (Molnár) altábornagy aranylakodalmat ünnepli feleségével, Katalinnal (Heteyi

Aranka.) Az unokák kérésére elmondják az ő mézeshetek történetét. Halk zene hangjai mellett átlátszó, majd sűrű fátyol-függöny ereszkedik le, — és a budai vár egy terét látjuk, körül szürke, kopott, földszintes és emeletes házakkal. Mozgalmas kép. Magyarruhás fiatalemberek, uriaszonyok, kékmánlis parasztok járnak-kelnek. Az osztrák katonák szigorú parancsot kapnak, hogy aki azt mondja: »éljen a szabadság!«, — azt löjje le. De a nagytömeg előtt maga Koltay Jenő, császári és királyi hadnagy is megretten. Amikor pedig észreveszi, hogy a márcziusi ifjuság között az ő Katalinja is ott van, már-már a »kötelessége« győzi a »becsület« fölött, amikor egy segédtsit jelenti:

— A helytartótanács rendeletéből Michael Tancsics fogoly azonnal szabadon bocsátandó! Fáklyásmenet között viszik a darócruhás Tancsicsot, a nép a marseilaist énekl.

A képviselők üléstermék az előcsarnokában játszódik le a harmadik kép. Bodó (Balla) huszárhadnagy rossz híreket hoz a Dunántúlról, majd Krausz bácsi (Sziklai) rohan be. Bemutatja magát Bodónak, mint a magyarok főfőspionját. Elmondja a kalandját, majd írást vesz elő a botja fejéből, a hajából, a ruhája béléséből. Bent a képviselőházban Kossuth

FELHÍVÁS!

Telephon összeköttetés!

A t. közönségnek érdekében van úgy az olcsóság mint a legújabb divat tekintetében szükséglete beszerzése előtt a tavaszi újdonságokat kalapok, nyakkendő és cipőkben

REICHARD

árubázában megtekinteni
Nagyvárad Fő-utca, Orsolya-zárda épület.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

hogy a csatári szocialisták gyűlése nem ellenzéki »kolmark« vagy »manöver« volt, de egyes nyilvántása — lett volna (ha elnem fejtették volna kimondani) elégtelenségüknek a nagyméltóságú I. sz. püspökség fenti eljárása felett stb.

Legyen szabad erre a következőket megjegyezni:

Merő ráfogás és téves állítás, hogy a csatári szocializmusnak anyagot a n. m. I. sz. püspökség adott volna az által, hogy a tötteleki és csatáriknak »Kis Latabárt« nem adta haszonbérbe. »Kis« és »Nagy Latabárt« a püspökségi uradalomtól nem akarta kivenni Tötteleket és Csátár. »Kis Latabárt« kérte egy pár jómódu tötteleki gazda a »Nagy-Latabár« nélkül. De ki hallott olyant, hogy egy birtok testből a a termő jó részeket, kaszálót, legelőt kivágjanak, mert agypár jómódu gazdának erre fáj a foga, — s a többi kaszáló és legelő pláne viz nélküli igen sovány földeket pedig — mely egyik a másiknak kiegészítő része — ott hagyjanak pusztán parlagon! Az sem igaz, hogy Neufeld Lipót bérlő »sáfarkodik;« Hiteles könyvei nyomán ki mutatja, hogy a földeket felébe adja, kaszálóját 3-adában sőt a gyengéjét felébe Sőt jobb kaszálót ad Neufeld felébe mint a csatári ref. lelkész úr harmadába!

Végeredményben pedig, a csatári és tötteleki szocialisták ezen titkos óhajításokat csakis Bedő ur szimatolta ki, mivel a csatári »szocialisták« gyűlésein ez szóba nem került.

És nem tartom szépnek, sem ildomosnak Bedő urtól, hogy akkor, amikor a papok védelmére kél, elfeledkezik önmagáról, s megtámadja a n. m. róm. kath. püspököt.

Persze Bedő ur szerint talán a püspök nem is pap?

Soraiból kirí a kath. papi vagyon iránti és a bérlő iránti — nem tudom micsoda!

Végül pedig bátor vagyok felhívni Bedő ur figyelmét egy olyan iskolára, mint a bihari róm. kath. iskola, melynek vezetője igazi pap, ki hivatástisztségre, felebaráti szeretetre oktatja, ki iskolájában a gyermekek vallásos nevelését maga vezeti, de meg is látszik! Az ilyen egyházi ember, az ilyen igazi pap előtt — mélyen kalapot emelek protestáns létemre.

Egy protestáns tisztviselő.

Protestánsok a miniszternél.

Az ág. ev. egyház egyeteme állást foglalt a kongrua javaslat ellen. Nyíltan kifejtették aggályait és levonják a következtetést, hogy a javaslatot, mely a papságot kiszolgáltatja a kormánynak és megrontja az autonómiát nem fogadják el.

Ezt a memorandumot tegnap nyújtotta át egy küldöttség Bánffy-nak, ki megbízta őket »Ne féljete, jobban lesztek szegények«

Ezt tette a luteránusok egyháza, melyet pedig folyton tréfálnak a modus vivendi kérésé miatt.

Ugyancsak megtartotta gyűlését a dunántúli helv. hitv. egyházkerület is és elfogadták, igaz, hogy csak 19 szóval 17 ellen — a kormány javaslatát. Aggályoskodtak ott eleget, hogy oda a féltett autonómia, oda a pásztorok függetlensége, hogy többet érdemelniük, stb. de végre is magukba szorították az aggályoskodást és azt a határozatot hozták, hogy habár nem is elégit ki őket, de csak bele mennek. Az »O. H.« a Tiszák lapja biztatja is őket, hogy ne féljenek, ha a törvény tán kénytelen volna is, ott van Bánffy, Szilágyi, Vay, Tisza stb. mind kálvinisták, majd vigyáznak nekik, hogy baj ne essék.

Mi lehet az oka annak, hogy az ág. hitvallásnak olyan bátran kimondják a szót és a helv. hitvallásuk így megtanultak alkudni?

Azt hisszük, hogy a luteránusoknak nincs Tiszájuk, a kálvinistáknak pedig van.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 12.

A Ház folyosóján még mindig a tegnapi nap szenzációja képezi a beszéd tárgyát.

A nemzeti ünnep.

Sima Ferencz: Ama nagy időknek, 1848-nak, melyeknek eredménye hosszú időkre kiható és fog kiható, kell, hogy minden magyar szívet ünnepies áhitattal töltse el. Van-e oly magyar, a ki ezt át ne érezné, s kíváncsisággal ne nézné a nagy események félszázados évfordulójának megünneplését. Nem sokat nyom a latban, hogy a Ház ápr. 11-ét, vagy márcz. 15-öt ünnepli, mert hiszen az ápr. 11-iki ün-

neplés csak papíron marad, míg a nemzet márcz. 15-ikét fogja ünnepelni. A magyar nemzet nagyon loyális, egy nemzet sem adta annyi jelét loyálisának. Nekünk őszintéknek kell lenni az uralkodóval szemben. Nem szabad a felirati javaslatot mostani formájában az uralkodó színe elé terjeszteni.

Igaz-e hogy Magyarországon sajtószabadság van. Igaz-e hogy jogegyenlőség van. Igaz, hogy az alkotmányos élet alapja: a szólásszabadság meg van. Magyarországon mindezek veszendőben vannak, s odasodórnak a nemzetet, hogy egy új forradalom van küszöbön.

A törvényjavaslatot nem fogadják el általánosságban, mert ünnepelni csak ünneplő hangulatban lehet, Magyarországon pedig erről ma beszélni nem lehet. Annyi vérkeresztségen mentünk már keresztül, hogy a loyális is kezd a magyar nemzet lelkéből kiszakadni s a nép a kormány tulkapásaiért a királyt teszi felelőssé.

Figyelmeztetem a képviselő urat — szól Szilágyi — hogy ilyen kifejezéseket nem lehet alkotmányos parlamentben használni.

Sima ezután rövidesen befejezte beszédjét.

Szivák Imre, az igazságügyi bizottság részéről védelmére kél Zsigárdy siralmas felirati javaslatának Visszapillantást vet a 1848-iki eseményekre és úgy találja, hogy márczius 15-ikét csak úgy lehetne megünnepelni, ha kegyeletünkkel véteni akarnánk azok ellen, a kik márczius 15-én akkor nem voltak Pesten, hanem pl. a pozsonyi diétán tanácskoztak. Fejtegeti annak helyességét, hogy ápr. 11-ikét ünnepeljük s idézi Kossuth Lajos beszédét, melyben kijelenti, hogy ő Pestet tartja ugyan az ország szívének, de nem indul utána. mert az ország ügyében egész ország képviselőiben kell döntenet. Majd reflektál Barabás tegnapi beszédére és védelmezi az igazságügyi bizottság felirati javaslatát, melynek az volt a kötelessége, hogy közjogi hibák ne legyenek benne. A bizottság — ugymond — loyális vitát szívesen eltűr, de általánosságban odavetett megjegyzésekkel szemben nem is védekezik. Kossuth Lajos egy gyönyörűen elmondott beszéde után egy falusi magyar így szól:

— Bizony mi mást vártunk. Ilyen kritikával szemben tehetetlenek vagyunk.

Polónyi beszédével foglalkozik, s kijelenti, hogy a felirati javaslatban a kapcsolatos részekre vonatkozólag nincs semmi falsom.

Rohonczy Gedeon: Érti a kormány álláspontját, valamint a függetlenségi pártét is. Minden államnak van nemzeti ünnepe. A javaslat eredeti szövegéből egy bizottsági tag felszólítására a miniszterelnök egyszerűen kihagyta azt, hogy április 11-iki örök időkre ünnep

Lajos (akiről a színpadon csak mint »A kormányzó« van szó) beszél:

— Uraim! Midőn a szószerkekre lépek, hogy önöket föl hívjam, mentsék meg a hazát, e percznek irtózatossága szorítva hat keblemre . . .

A két százezer ujoncz kérésére lelkesen kiáltják:

— Megadjuk! Megadjuk!

Ezalatt az előcsarnokban a pesti nők várnak, akik a kormányzóknak aranytollat akarnak át nyújtani. Katalin meghallja Bodótól, hogy Koltay Jenő hősi halált halt a hazáért. A fájdalomtól lesújtva mondja:

— Még ki sem hültek ajkain a hitvesi szerelem első csókjai . . . még alig, hogy levettem fejemről a fehér mirtus-koszorút s már is az özvegyi fátyolt tehetem helyébe . . .

Krausz bácsi szól:

— A közönség irtóztatón éljenzi, töri, örvendezi magát. Honvédek jönnek . . .

És beront Koltay is. Katalin sikoltva rogy meghaltak vélt férje lábaihoz.

A kormányzó átveszi a nők ajándékát és egy kosárba dobja:

— Ne legyen senkinek a kincse . . . se aránya . . . minden legyen a hazáé . . . — szól és az asszonyok ékszerüket és drágaságukat szintén a kosárba dobják. Krausz bácsi is föláldozza egynök hijján ötven aranyát.

Ezután gyors változás van a színpadon és egy szép, mozgalmas toborzási jelenet játszódik le.

A negyedik képben az osztrákok a piski hidnál virrasztanak csikorgó hidegben. Prodán oláh tribuntól elszabadul Katalin. Az osztrákok kezéből Mikulák (Boros) cselje menti meg, amelylyel egyszersmind a honvédek a piski hidat is beveszik.

Krausz bácsi boltjában a végrendeletét írja. Kint »pattogják magukat a bombák, hogy az embert nervózzussá teszik«. Az osztrák tisztek puskaport vitetnek Krausz bácsi boltjába, hogy azt vele együtt föllobbantsák. De Koltainé egy a boltból kivezető alaguton megviszi a hirt a honvédeknek, akik ugyancsak az alaguton bejönnek és Budavárát beveszik. A honvédek tisztelő sora között viszik el a várparancsnok (a színpad nem mondja, de azt hisszük Hentzi) holttestét.

Porosz tisztek a hortobágyi csárdában három magyar hölgyet fognak el. Színésznőknek mondják magukat. Mariska (Komáromi Mária a.) a primadonna parancsszóra egy »vig« nótát énekel, amitől társnői, meg maga is könnyeznek.

Gyöngye violának
Lezakadt a szála,
Az én bánatomnak nincs vigasztalása,
Suhog a szél Késmárk felett,
Édes rózsára, Isten veled!

Nagy Beresányi Miklós
Sirdogál magába,
Elfogyott a szegénynek minden katonája
Suhog a szél Késmárk felett,
Édes hazám, Isten veled!

— Furcsa vig nóta, — jegyzi meg Kupriánov orosz tábornok.

Orosz katonák ekközben elfogják Koltayt és Katalint, akiket Lubómirszky hadnagyra biznak éjjen át. Ez azonban megszabadítja őket és magát fölbelövi. A tábornok előtt haladokolva hörgi:

— Lengyel vagyok! . . .

A mehádiai szorosnál játszódik le a hetedik kép. Koltaynak, husz honvéd parancsnokának, Stóhr gróf orosz százados kapitulációt kínál, de Koltay harcolni akar. Sirva vesz bucsut nejtől, a révhez elkísértet egy tizedesével. A honvédek hősi halállal halnak, Koltay is súlyosan megsebesül. Az angyalok halkán zsolozsmát énekelnek. Katalin leveti az augsyalruhát és ráteríti Koltayra.

A nyolczadik kép: a ma. Az öreg Koltay már a »mese« vége felé tart, amikor betopog a félkezű Mikulák, aki szintén itt akar lenni az aranylakodalmon. Megjelenik a király szárnysegéde és jelenti, hogy ő Felsőke Koltay Jenő altábornagynak saját arczképét és legkegyelmesebb elismerését küldi. A Hymnus magasztos hangjai között gördül le a függöny.

A szereplők mind fényesen oldották meg a feladatukat. Sziklai művészete ebben a darabban is érvényesült. Heteyi Aranka szépen oldotta meg azt a feladatot, amely nehéz szerepével jár. Komáromi Mariska énekéről ujjat nem moudhatunk. A többi szerepekben Boros, Balla, Molnár és Hében Anna tünnek ki.

Ezek után a szerzőkről mit írhatunk?

legyen. Ez mutatja, hogy ez az ünnep nem a nemzet szívéből fakad. Ezután majd 2 napot ünneplünk. Nézzük — mondá — ezt a kettős ünnepet nemzetgazdasági szempontból. . . . A vallásoknak is vannak ünnepei. Vajjon Anglia szellemi felsőbbségével hódítja meg a világot? Nem avval, hogy azok az országok, melyek kevesebbet ünnepelnek, gazdagabbak a sokat ünneplő országoknál. Ne ünnepeljünk kétszer, ez már veszteség gazdasági szempontból. Most azért beszél ő, hogy talán találhatunk egy kibékítő módot. Április 11-ike véletlenül husvét hétfőjére esik. Indítványozza tehát, hogy ünnepeljük az Igének testté válását az idén április 11-én, de mondjuk ki, hogy a jövő évben mindig husvét hétfőjén ünnepeljük a szabadság születését.

Ajánlja indítványát.

György Elek tiltakozik Szivák amaz állítása ellen, mintha az igazságügyi bizottság minden tagja solidaritást vállalt volna a felirattal.

Szivák: Egyhangulag fogadják el.

György Elek: Az albizottság által készített felirathoz ő nem járult hozzá, ezt plenumban ki is jelentette és a részleteknél meg is tette megjegyzését. A munkának ő sem dicsőségében, sem ellenkezőjében részt nem vett.

Az elnök az általános vitát bezárja. Azt hiszi, hogy általánosságban nincs kifogása a Háznak a javaslat ellen.

Polónyi: De igen.

Apponyi Albert gróf: Nekem záró szavam van.

Az elnök: Kérem tessék.

Apponyi: Nem tartja helyesnek, a szélsőbal amez álláspontját, mintha április 11-én csak fejedelmi kegyet s nem nemzeti vívmányt ünnepelünk. Mi a törvények szentesítését ünnepejük, a szentesítés minden faktorát, a fejedelmet és a nemzetet. Ragaszkodik ahhoz, hogy külön bizottságot küldjön ki a Ház az új szerkezet megállapítása és ne az igazságügyi bizottsághoz, melynek koncepciójával nincsenek megelégedve. Itt nem stílárius, hanem lényeges tartalmi kifogásról van szó. Ő nem tartja hűnek a feliratban a történelmi részt, mely szomorú eseményekről rántja le a fátyolt és vitát provokál. Ismételtén ajánlja indítványát. (Helyeslés baloldalon.)

Bánffy Dezső báró kéri általánosságban elfogadni a javaslatot. Most nem a felirat javaslatot tárgyaljuk, hanem a törvényjavaslatot. (Zaj a baloldalon.) Avval, hogy a törvényjavaslatot elfogadják, nem fogadják el a feliratot, melyet csak a javaslat tárgyalása után tűznek ki tárgyalásra. (Zaj a baloldalon: Miért nem mondta hamarabb.) Sajnálja, hogy

Apponyi élt a zárószó jogával. Kéri mindennek ez időszertint mellőzésével elfogadni a javaslatot. (Helyeslés.) A szavazásnál az egész Ház kormánypart, nemzeti part, néppárt függetlenségi part elfogadta a törvényjavaslatot, csak a szélsőbal egy kis csoportja maradt ülvé: **Ilyés Bálint, Hentaller Lajos, Szluha István, Madarász József.**

Vihar a napirend miatt.

Elnök: Következik az igazságügyiminiszter válasza **Mócsy Antal** interpellációjára.

Közbeiktatások: Az nem lehet! Előbb jönnek a kérvények.

Elnök: Így lett tegnap a napirend megállapítva!

Polónyi, Justh, Hentaller: Nem így lett megállapítva!

Polónyi: A házszabályokhoz szól s nem tarthatja megengedhetőnek, hogy a Ház által megállapított napirendtől egyszerűen eltérjenek.

Elnök (csenget): T. Ház! Ez egy alárendelt kérdés. Ugy gondolom, teljesen mindegy, akármily sorrendben jön a két tárgy, senki se láthat benne célzatosságot. Én így vagyok informálva s a napirendet is így nyomták ki. De meggyőződhetünk a jegyzőkönyvből.

Kiáltások: A jegyzőkönyvet rosszul vezethették.

A hangulat a baloldalon mind türelmetlenebb. Az elnök a miniszteri szövegre hívja és Erdélyi miniszter fölállott s elkezdett felelni **Mócsy Antalnak.**

— Nem engedjük! Nem engedjük! — kiálták a szélsőbalon.

Az elnök folytonosan csenget, a jobboldal is kezd ingerült lenni.

E közben **Justh Gyula** behozza a Ház Naplóját s egy csomó képviselővel fölset az elnökhöz, mutatván, hogy nekik van igazuk. Hangos vita fejlődik ki. **Polónyi** szólásra jelentkezik, a házszabályokhoz kér szót, a zaj egyre nagyobb lesz, a miniszter szótlannul áll, a szélsőbal viharosan követeli, hogy tartsák meg a napirendet, a jobboldal szenvedélyesen visszakiabál:

— A minisztert ne szakítsák félbe.

A szélsőbal újra kiabál: A házszabályokhoz kérünk szót. Nem engedjük beszélni.

Vége az elnök így szól: Ha nem engedi szóhoz a t. Ház a minisztert, hát jó. (Derülttség.)

A napirendet mindig megváltoztathatja a Ház. (Viharos ellenmondás a szélsőbalon). Kérem a Házat . . .

Percekig tartó zaj. Az elnök így szól:

— Ha nem lesz csend, kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni.

Még nagyobb zaj. A miniszter még mindig áll, nem tud szóhoz jutni. Az elnök az ülést felfüggeszti.

A szünet alatt ingerült és heves vita keletkezett, másrészt nevettek egyesek a furcsa helyzeten.

Ezt hangoztatták: A házszabályok szerint a szónokot beszéde közben nem szabad félbeszakítani, s a minisztert mégis félbeszakították.

Hosszu szünet után újra megnyitotta az elnök az ülést. Fölhívta a minisztert, hogy folytassa beszédét. A szélsőbal újra tiltakozott, de végre kivárta, míg a miniszter — folytonos zajban ugyan — elvégezte beszédjét. Akkor azután fölgráztak.

— Most majd előbb tisztázzuk ezt a kérdést.

György Elek a házszabályok megsértését látja az elnök eljárásában. Ezzel praecedens alkot a ház határozatának önkényes megváltoztatására.

Elnök konstatálja, hogy ő úgy lett informálva, hogy előbb jön a miniszter válasza. Fölolvastatja a jegyzőkönyvet, melyben nincs precizirozva, hogy mely sorrendben jöjjön a két tárgy. De a nyomtatott napirendben is a miniszter válasza állott elől. Szerencsére ez egy alárendelt kérdés, ebben senki célzatosságot nem találhat, sem pedig praecedens alkotni nem akart.

Bánffy miniszterelnök kijelenti, hogy a szokás szerint az interpellációk az ülés végén teendők meg. De régebbi interpellációkra adandó válasznál nem áll ez. Különben ő is jelentéktelennek tartja a dolgot, melyben semmi célzat nincs.

Kossuth Ferenc konstatálja, hogy a házszabályok megsértettek. Igaz, hogy jelen esetben nem valami fontos ügyben, de ez praecedensül szolgálhat jövőre nézve egy fontosabb ügyben.

Justh Gyula bizonyítja, hogy az interpellációkra adandó válaszok is a napirend kiemertése után terjesztendők elő. Az elnöknek nem a nyomtatott napirend, hanem a házszabályok szerint kell eljárnia. Indítványozza tehát, hogy most térjenek át a kérvényekre, azután szavazzanak a miniszter válasza fölött.

Elnök: Bizonyítja, hogy ő jóhiszeműleg járt el. Indítványozza, hogy fejezzék be ezt a tárgyat, aztán térjenek át a napirendre.

Nagy zaj után végre **Mócsy Antal** szóhoz jut. Ő — ugymond — még ha akárná se felelhetne, mert nem hallott egy szót se. Hanem kéri, hogy mivel nem akar a házszabályok további sértéséhez hozzájárulni, térjenek át a

Beöthy László és Rákosi Viktor nem szorulnak dicsőretre. Pedig, aki végignézi az Aranylakodalmat, az úgy szeretné őket, úgy alaposan földicsérni. Én megkímélem őket, hiszen, amilyen páratlan szerények, fölig pirulnának.

H. Göllei Miksa.

A nagymama büszkesége.

Irta: Kincs István.

Hogyha olyan könnyű volna azt meghatározni, melyik kölyökből válik idővel eb, melyikből kutya, akkor az öreg Barabásné is fordítva csinálta volna a dolgot: két unokája közül bizonyosan nem Dezsőt adja fiskálisnak, s szegény Jancsit asztalosnak. Isten bizony fordítva csinálja a dolgot.

Csak hogy Dezső prókatori hivatása mellett nagyon sok és nyomós argumentumok szóltak. Először is ott a neve Mert hogy Dezső valami elegáns név, azt a pap is elismerte, mikor beírta az anyakönyvbe s az olyan név viselőhöz mindenhogyan jobban dukál a keztyű, mint tessenem egy Jancsi markára, mert hát ugyan ki hallott olyat — Jancsi névvel prókátornak

szegődni! Megnevetnék az emberek. Aztán Jancsinak nem is volt olyan czivakodó természete, mint a másoknak. Dezső legalább mindenkibe belekötött s ha később is úgy talál tenni, a minthogy valószínű is, akkor szentül prókátorokra köjtheti minden apai jussát, ha csak maga nem lép mindjárt ügyvédi pályára.

Nos hát úgy történt, hogy a szülők korai elhatározása után a nagymama diktálta ki a Barabás fiuknak, ki micsoda pályára fordítsa a szekere rudját. Dezsőnek könyvet nyomott a markába, Jancsinak meg az apja gyaluját kellett kézrefognia. És az öreg Barabásné retentő kíváncsi volt, melyik leszen idővel az ő büszkesége.

Dezsőhöz persze többet bizott. De hogy is ne! ügyvéd csak mindig különb ember szokott lenni, mint az amolyan köznapni kézműves. Jancsi hiszen jó gyerek, áldott fiu, azt mind meg kell neki adni, hanem szegénynek nevét nem fogják kürtölni az ujságok, mint híres emberét, nem lesz szalonjai, abban nem sürgőnek forognak majd a közéletnek megannyi kitünőségei, mint Dezső házában, mely valószínű, hogy palotának is be fog vállalni!

A nagymama legalább így szötte ábránd-

jainak tündér rokkáján a szép jövő aranyzárait. Drágán is fizette azokat a szálakat: Dezső valósággal úgy ette a pénzt. Mit csinált, mit nem, hogyan élt, mennyit engedett meg magának, arról mind nem volt fogalma a szegény özvegy asszonynak, ő csak fizette a kontókat, a hogy befutottak. Mert tetszik tudni, a tudomány drága könyvekbe van lerakva s azokat nem vesztegetik hiába az utcán: Meg kell venni s azok után bizony sok tallér elgurul.

El is gurult jóformán Dezső egész atyai jussa. Hanem a fiu diplomája megkerült. Olyan volt az a diploma, hogy másoknak álmában állitanak ki olyat. Az öreg Barabásné sirt örömeben s megölelte az egyetlen unokáját, szíve büszkeségét.

— Most azonban — kezdé Dezső csöndesen — most mondom, mindenekelett kérném a jussomat.

— A jussodat? — kérdé Barabásné nagy szemeket meresztve.

— No természetesen, nagymamám — magyarázta ki magát Dezső — kezdő ember vagyok s a levegőből csak nem élhetek.

De hiszen te már kikaptad a téged illető

Aranyi és Róth

Nagyvárad, Zöldfa-utca 36.

A tavaszi idény beálltával ajánlják a legjobb minőségű fekete, barna és zöld czipőket a legolcsóbb árban. — Valódi „Ita” és „Pichler”-féle kalapokat. — Nyakkendő különlegességek, kész fehérneműek a legszebb kivitelben.

kérvényekre, ezalatt ő átolvassa a gyorsírói jegyzetektől a miniszter beszédét s akkor felelhet rá. (Viharos tetszés a balon).

Elnök: Kérdem, tudomásul veszi-e a ház a miniszter választát vagy nem? (Viharos ellenmondás a balon).

Justh Gyula (harsányan): Micsoda? Menjén le az elnöki székről!

Eötvös Károly felkéri az elnököt, hogy mivel a tévedés elismertetett, adjon helyt a Mócsy kérésének.

Elnök: Nem értettem Mócsy képviselő ur kérését. Ugy kívánja, hogy a miniszter válaszá-
nak elolvasása végett tárgyalják előbb a kérvényeket?

Mócsy: Igen, meg azért, hogy ne sértsem én is a házszabályokat.

Elnök felteszi a kérdést, hogy megengedik-e ezt a kérelmet.

Az egész Ház elfogadta s így áttértek a kérvényekre

Mócsy beszéde után a néppárt a szavazás elhalasztását követelte.

Elnök az ülést felfüggesztette, mely után mégis tudomásul vették a miniszter választát.

Március 15.

— Hazafias ünnepélyek. —

Alig pár nap múlva egy félszázad merül le a mulandóságba azóta a nap óta, mikor az egész nemzet szívét egy lelkes dobbanásban egyesítette a »Talpra magyar«!

Az első március idusa óta bőven volt része a nemzetnek búban, szenvedésben, jóban és örömben; de minden idők folyamán szívében volt a 48-as eszmék lángoló szeretete, a szabadsághoz való tántoríthatatlan ragaszkodás.

Megünnepezték mindég március 15-ikének évfordulóját a nemzet fiai s most az 50. év fordulóján még nagyobb lelkesedést merit a jövőre s még hatványozottabban ünnepele a magyarság kicsinyje és nagyja.

Nagyvárad város és Biharmegye csak hű marad multjához, midőn lelkesülten ünnepli meg a szabadság hajnalának 50 éves emlékezetét.

A polgárság ünnepe.

Nagyvárad város polgársága a városi tanács együttesen készítették elő az ünnepélyt, melyre nézve a következő lelkes felhívást bocsájtották ki:

Polgártársak!

Minden magyar hazafi tudja, hogy már csak néhány nap választ el a magyar nemzet történetének fénypontját képező és lelket emelő ama dicső ünnepnapjától, melyben a »szabadság, egyenlőség és testvériség« — eme szentháromság magasztos eszme diadalra jutásának 50-ik évfordulója reánk virrad.

Polgártársak! Az ez évi március 15-ikét mint a szabadság eszméinek nagy napját a szokottnál fényesebben kell megünnepeelnünk, mert hiszen március 15-ikét e dicsőség teljes szent napot a magyar nemzet már félszázad óta kimondhatatlan örömmel és lelkesedéssel ünnepli meg s mennyivel fokozottabb kell, hogy legyen ünneplésünk ma, midőn a magyarok Istene megengedte, hogy a magyar nemzet történetének eme dicsőség teljes napja 50 év multával is reánk viradjon; miért is az igazi lelkesedéssel felhevülten a legkedvesebb kötelességünknek tartjuk Nagyvárad város tisztelt s hazafias polgárait felkérni, hogy szívük mélyébe kitörülhetetlenül bevessék eme magasztos és dicső öröm ünnepnap március 15-ik félszázados évfordulójának méltó fényvel s igaz lelkesedéssel való megünneplése végett folyó évi Március 15-én a *Szent-László-téren* délután fél 3 órakor megjelenni sziveskedjenek.

Az ünnepély programja és sorrendje a következő:

1. »Szózat« éneklé a nagyvárad iparos ifjak dalárdája.
 2. »Megnyitó«, tartja Szokoly Tamás.
 3. »Márciusi eszmék«, ünnepi beszéd, tartja nagytisztelt Csák Máté ev. ref. lelkész.
 4. »Ötven év előtt.« Költemény Fehér Dezsőtől, szavalja Gara Ákos joghallgató.
 5. »Hazafias dal«, éneklé a nagyvárad iparos ifjak dalárdája.
 6. »Talpra magyar«, szavalja Nagy János, az iparos ifjuság képviselője.
- »Hymnus«, éneklé az egész ünneplő közönség.

Egyben felkérjük polgártársainkat, hogy március 15-ik, mint a szabadság legdicsőbb ünnepnapjainak fényét házaik fellobogozásával, 15-én este fél 8 órakor leendő kivilágításával emelni sziveskedjenek.

Este fél 8 órakor társas vacsora a Fekete Sas vendéglő nagytermében, melyre a polgárságot tisztelettel meghívjuk.

Hazafias tisztelettel:

a rendező bizottság nevében

Hlatky Endre.

Szokoly Tdmás.

Ünnepélyek a társaskörökben.

A *várad-velencei »Népkör«* is, tekintettel az 50 éves évfordulóra, az idén különösen nagy ünnepélyességgel készül megülni a szabadság születésnapját. Az ünnepély 15-én este 8 órakor veszi kezdetét, melyen méltatni fogják a nagy napot, szavalni fognak, az alkalmi dalárda pedig hazafias dalokat énekel. Az ünnepély felterítés mellett fog lefolyni. A részletes műsorból legközelebbi számunkban számolunk be.

A *Réli népkör* elnöksége felhívja úgy a kör tagjait mint az ezt érdeklő nagyközönséget, hogy f. évi március hó 15-ik napján d. u. 1/2 órakor a kör helyiségében megtartandó ünnepélyre mentül tömegesebben megjelenni sziveskednek.

Az ünnepély sorozata a következő: 1-ször elnöki megnyitás, 2-szor a kör tagjaiból alakult dalkör éneklé a Hymnuszt, 3-szor ifj. *Bezlantovits* Nándor felolvasa és méltatja az 1848 Március 15-iki eseményt és a márciusi ifjuságot. 4. *Magyary* Jenő szavalja Talpra magyar cz. költeményt, 5-ször *Kemenczky* Bertalan szavalja Atilla siri álma cz. költeményt s végre záradékol a dalkör éneklé a szózatot.

A *várad-velencei »Gazda-kör«* március 15-ének 50 éves évfordulóját 15-én este 7 órakor ünnepli saját helyiségében a következő műsorral:

1. Hymnus. Éneklé a dalára.
2. Megnyitó, tartja Kis Elek.
3. Március 15-ének méltatása. Domokos Károlytól.
4. Tied vagyok, tied hazám, éneklé a dalárda.
5. Talpra magyar! Petőfitől. Szavalja: Ifj. Krupka Károly.
6. Induló, éneklé a dalárda.
7. Mit ünnepele a földmivelő március 15-én, felolvasa Magdits Károly.
8. Szózat. Éneklé a dalárda.

Meghívók nem küldetnek. A résztveenni kívánókat szivesen látja

a választmány.

A *nagyvárad ipartestület ifjuságának önképző egylete* a következő felhívást bocsájtotta ki:

Az iparos-ifjak egyletének tagjait felhívjuk, hogy folyó hó 15-én, a szabadság kivívásának 50-ik évfordulója alkalmából, a szent László-téren tartandó ünnepélyen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Gyülekezés d. u.

részt az utolsó garasig fiam, — világosítá föl unokáját az öreg — sok kellett neked, a mi megmaradt, az már csak legyen Jancsi-é. Ugy kívánja azt az igazság.

— Ne magyarázza nekem, nagymama az igazságot. Én jobban tudom azt, mi az igazság.

— No persze. Hiszen azért tanítottalak, hogy tud s azért mondom, hogy ne kereskedjél semmit is szegény öcsédén, meg rajtam. Ládd-e, elég lesz a gyerekek az adósságot kifizetni a házról, mit miattad kellett rá csinálnunk.

— Eladjuk s a mi megmarad, megosztjuk — mond Dezső hidegen — így lehet legkönnyebben tisztázni mindent.

— Mit? — pattant föl az öreg, mintha kigyó csipté volna meg — micsoda? Eladni a házat, apátok házat? Komolyan beszélsz, gyerek?

— Nagyon komolyan!

— Soha! Érted, fiam? soha! Én állok őrt a kapuban, hogy idegen ember abba a lábát be ne tegye. És volna szived hozzá elkötyavetyélni jó szüleid örökét?

— Mindennapi dolog az nagyanyám! Osztozkodó atyafiak között nagyon gyakori.

— De érts meg már egyszer, édes gyere-
kem, mi már nem osztozkodunk többet, — erőlködött az öreg.

— Pedig mi osztozkodunk — volt a higgadt válasz.

— Dezső! Megörültél? Mondtam, neked már semmi jussod.

— Ád a törvényt.

— Ott leszek én is.

— Ott lehet, azért mégis osztozkodunk.

A nagymama elvesztette már minden nyugodtságát, elfordult szíve büszkeségétől s azt mondta:

— Eredj el színem elől. Megtagadlak, hogy unokám vagy.

És az ügyvéd elment.

Elment pörölni. Másodszor kereste a jussát s a törvényt megítélte neki. A szülői házat csakugyan licitálták.

Három drabant állott őrt a kapuban, hogy a licitáló publikumnak semmi bántódása ne essék. Féltek az öreg Barabásnéról, utóvégre még csudát talál csinálni. Hanem dehogyan csinált. Szegény öreg asszony behuzta magát az utolsó szobába, hová nem hatott el a vevők bántó zajgása; ott sirt csöndesen. Könyvei patakként peregtek le ránczos orczáiról.

Egyszer csak vállára teszi valaki a kezét.

Az öreg asszony fölveti tekintetét, másik unokája Jancsi állott előtte. Bőrkötény érző szíve fölött, biztató derű két szemében. Azzal kezdte:

— Kedves nagymama, ne sirj, nem turnak ki az idegenek családi örökünkől: én vettem meg a házat.

— Te? — pattant föl az öreg — te vetted meg? és mivel?

— Jó emberek ajánlották föl a pénzt hozzá, két kezem munkája fogja törleszteni az adósságot.

— Fiam! — tört ki végtelen meghatottsággal unokája nyakába borulva a nagymama — édes gyermekem, te különb, te százzorta nemesebb vagy a másiknál.

Nem ejtette ki a nevét.

Az a másik pedig sokkal különb, sokkal

nagyobb ember lett szegény Jancsinál. A főváros minden körében otthon volt, kartársai tisztelték s féltek tőle, a laikusok bámulták, szónoki tehetsége s ügyvédi raffineriája révén rövid időn országos hírnévre tett szert.

Nagyságának híre eljutott a nagymamához is. Valami fővárosi ember lakást akarván bérelni nála, a kölesönös bemutatkozás után, hogy az a Barabás nevet hallotta, szinte meglepetve kiáltott föl:

— Ah! talán Barabás Dezső első rangú kriminálistánk rokonához van szerencsém? Mint tudom, ebből a városból való?

— Az ügyvéd ur unokám.

— Csakugyan?! oh Gratulálok! Nagysága mondhatlanul büszke lehet nagy unokájára.

— Van nekem egy másik unokám is, kire százzorta büszkébb vagyok — volt a nyugodt válasz.

— Csakugyan? és az?

— Éppen itt jön — kiáltott föl örömmel az öreg asszony az ajtó felé mutatva, melyen éppen János lépett be. A műhelyből jött úgy a mint embereivel dolgozott.

A nagymama odalépett hozzá, megölelte s végtelen gyengédséggel mondá:

— Te vagy fiam, te egyedül a világon az én büszkeségem.

A fővárosi ember pedig bambán bámult maga elé. Nem tudta fölfogni, hogy lehet valakinek az ilyen bőrkötényes kézműves a büszkesége, mikor országos híru ember, valóságos zseniális ügyvéd az unokája, a milyennek Barabás Dezsőt széles e hazában ismerik! Igazán különös.

2 óraker az egyleti helyiségben, ahonnan indulás az egyleti zászló alatt pontban fél 3 óraker az ünnepély színterén számunkra föntartott helyre. Hisszük és reméljük, hogy e hazafias ünnepen az egylet minden tagja részt veend. Nagyvárad, 1898. évi márczius hó 12-én. Bertsey György e. elnök, Zeman János, e. jegyző.

Az iskolákban.

A jogakadémia és községi leányiskolákban tartandó hazafias ünnepélyek műsorát már közöltük.

Adjuk még a következőket:

A n.-váradiprém. főgymnasium »Eötvös-önképzőkör« nemzetünk újjászületésének 50-ik évfordulója alkalmából folyó hó 15-én d. e. 10¹/₂ óraker az intézet dísztermében ünnepet rendez. Az ünnep programja a következő:

Hunyady-induló, Erkel Ferencztől. Előadja: a zeneegyesület.

Elnöki megnyitó beszéd. Tartja: Ormay Lajos VIII. o. t.

Szóal. Előadja: a zeneegyesület.

Márczius 15. Irta és szavalja: Körös Lajos VIII. oszt. t.

Marseillaise. Előadja a daloskör.

Alkalmi beszéd. Tartja: Berkovics René. VII. o. t.

Tavaszmúlt, Lányi Ernőtől. Előadja: a zeneegyesület.

Márczius 15-én. Irta: Ábrányi Emil. Szavalja: Major Dezső VIII. o. t.

Befűtta az utat a hó. Előadja: a daloskör.

Talpra magyar! Irta: Petőfi Sándor. Szavalja: Sebő Mihály VIII. o. t.

Hymnusz. Előadja: a zeneegyesület.

Rákóczy-induló. Előadja: a zeneegyesület.

A főreáliskola Arany János-önképzőkör dr. Türr Lajos tanárelnök vezetése alatt márcz. 15-én d. e. 10 óraker a főreáliskola tornacsarnokában a következő műsorral tartja meg a hazafias ünnepélyt:

1. Az igazgató megnyitója.
2. Hymnus, énekl az ifjusági dalkör.
3. Emlékbeszéd, tartja Dr. Türr Lajos tanárelnök.

4. Honfidal, énekl az ifjusági dalkör.

5. Talpra magyar! szavalja Krüger J. VII. oszt. tan.

6. Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos... énekl az ifj. dalkör.

7. Márczius 15-ének méltatása, előadja Müller E. VIII. o. t.

8. Bertelendy-induló, énekl az ifjusági dalkör.

9. Előre, költemény Tóth K., szavalja Neuländer S. VII. oszt. tan.

10. Kossuth-dal, előadja az ifj. dalkör.

11. Hazafiság és magyarság, költemény irta Dahmadi Gy. szavalja Márr A. VIII. o. t.

12. Szózat, énekl az ifj. dalkör s Hunyady-induló előadja az ifj. zenekar.

A felső kereskedelmi iskolában. A nagyvárad felső kereskedelmi iskola »Szechenyi Önképzőkör« a márcziusi események ötven éves évfordulóján e hó 15-én d. e. fél 11 óraker hazafias ünnepélyt rendez, melyre miután meghívók nem lettek kibocsátva — ez uton hívja meg városunk hazafias közönségét a rendezőség.

Az ünnepély az intézet nagy termében fog megtartatni a következő műsorral:

1. Hymnus, előadja az ifj. zenekar.
2. Elnöki megnyitó, tartja: Gyenge János ifj. elnök.

3. Nemzeti dal, szav. Adler Jenő III. é.

4. Márczius Idusán, alkalmi beszéd tartja Weisz Mór III. é.

5. Magyar dalok, előadja az ifj. zenekar.

6. Munkácsi rab, szav. Weisz Sándor II. é.

7. 1848. Márczius 15. Pesten. Irta és felolvassa: Gross Ignátz III. éves.

8. »Erdélyben« szav. Demetrovits Zsigmond, II. é.

9. »Szózat« előadja az ifj. zenekar.

Közs. polg. fiúiskola márcz. 15-iki ünnepélyének műsora:

1. »Hymnusz« Erkel Ferencztől; énekl az ifjusági dalkör.

2. »Megnyitó«, tartja: Dr. Tóth Mihály igazgató.

3. »1848. márcz. 15-dikének méltatása« Oó Dezső tanár által.

4. »Királyhymnusz« Beleznay A.-tól, énekl az ifjusági dalkör.

5. »A rab« Pefőfi Sándortól, szavalja: Füzi Dezső, IV. o. t.

6. »A bilincs« Petőfi Sándortól, szavalja Czinczár Sándor, IV. o. t.

7. »1848. márcz. 15-dike« Petőfitől, szav.: Mészáros Lajos, IV. o. t.

8. »1848. márcz. 15-dike« Pósa Lajostól, szav.: Biró Gusztáv, IV. o. t.

9. »Nemzeti dal« Petőfitől, szavalja: Fischer Farkas, IV. o. t.

10. »Nemzeti dal« Petőfitől, zenéje Beleznay A.-tól, énekl az ifj. dalkör.

11. »A hazaszeretet« Kölcsey F.-tól (próza), elmondja Csohán G. IV. o. t.

12. »Ki volt nagyobb?« Tóth K.-tól, szav.: Klein Manó, III. o. t.

13. »Hymnusz« Kölcsey F.-tól, szavalja: Rosenberg Mór, IV. o. t.

14. »Honfidal« Petőfitől, zenéje Beleznay Antaltól, énekl az ifj. dalkör.

15. »Magyar dal-egyveleg« előadják vonós hangszereken: Kanitz D. IV. o. t. (I. heg.) Bumbera J. IV. o. t. (II. heg.), Debreczeni Dezső IV. o. t. és Bolzmann Adorján II. o. t. (III. heg.) Kovács Károly IV. o. t. és Hatvani Viktor III. o. t. (IV. heg.), Boleman Aurel, II. o. t. (cello), Simon Fer. I. o. t. (cimbalom).

16. »Szózat« Vörösmartyótól, énekl az ifj. dalkör.

A vidéken. Monostor-Pályiban az idén a szokottnál fényesebben ülik meg a szabadság napjait. Délelőtt az ev. ref. templomban hálaadó istentisztelet lesz, ennek utána megkoszorúzzák Thold Dániel függetlenségi párti képviselő sírját. Az ünnepélyt este lakomával és táncszal fejezik be.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 13. Szépitési egylet közgyűlése d. e. 10 óraker a városházán.

Márczius 16. Meggyűlés d. e. 9 óraker.

Márczius 16. Gazdasági egylet választmányi és közgyűlése d. u. 8 óraker.

Márczius 19. Egészségügyi bizottság útése a városházán d. u. 4 óraker.

A »vasárnapi népszerű felolvasások« sorrendje:

Márczius 13. »Márczius 15-ének emléke.« Tartja dr. Türr Lajos.

* Az új hadtestparancsnok beköszöntője.

Br. Waldstätten tábornok útda: Lovag bayrsheimi Schwilzer Lajos altábornagy, temesvári hadtestparancsnok tegnap átiratban kereste meg Biharmegye és Nagyvárad hatóságát s hivatalosan tudatja, hogy Ő cs. és ap. kir. Felsége legkegyelmesebben a temesvári VII. hadtestparancsnokává nevezte ki. Hivatkozik a katonai és polgári hatóság között eddig fennállott jóviszonyra, kéri a hatóságok jóindulatát az esetleg előforduló ügyek elintézésénél.

* Nagy a méltatlanok az igazságügyi tisztviselők között a m. kir. államvasutak igazgatóságának azon eljárása ellen, hogy a kedvezményes fél áron való utazásra feljogosító arcképes igazolványt a pénzügyi és más tisztviselőknek 1 frtért ujtotta meg az 1898-ik évre, míg ellenben az igazságügyi tisztviselők ugyanezen jogot két forintért nyerték meg; ezek ugyanis mint tavaly (amikor csakugyan két frt volt a kedvezményért fizetendő), ugy az idén is két frtöt küldöttek be az arcképes igazolványért és az arcképes igazolvány megjött, de az 1 frt nem utaltatott vissza. Így tehát egy és ugyanazon kedvezmény némelyeknek egy frtért, másoknak két forintért adatik. Némelyek már irtak is azon bizonyos egy frt irányában a m. kir. államvasutak igazgatóságá-

hoz, de választ sem kaptak. Mindenesetre bosszantó ez az eljárás, de hisszük, hogy Ludvigh igazgató utánna nézett azoknak a forintoknak. Még megjegyezzük e helyen azt is, hogy noha 1897 év nyarán a pénzügyi közig. bíróság által 18746—897. szám alatt hozott rendelet folytán az összes állami tisztviselők bélyegmentesen kértek a maguk és családtagjaik részére kedvezményes igazolványt, — most a m. kir. állami vasutak igazgatósága azon kérényeket sorra meglelegettette. Quo jure? Igaz, hogy az idén bocsáttatott ki egy pénzügyminiszteri rendelet, mely elrendeli, hogy a kedvezményes jegyek kiadása iránti kérény is bélyegköteles s ezen rendelet respektálandó is, de hogy a törvénynek, illetve rendeletnek visszaható ereje is lehet — ez annyira új dolog, hogy a m. kir. államvasutak igazgatóságán kívül más senki sem tudja.

* Hazafias ünnep. Az ujjvárosi községi fiúiskolában tegnap délután 3 óraker ünnepelték meg a nagy nap 50-edik évfordulóját. A szép és sikerült ünnepélyen 310 tanuló, ezek szülei és testvérei vettek részt. Az ünnepély majd egy óra hosszáig tartott és a következő számokból állott:

1. Hymnus.
2. Igazgató beszéde.
3. »Duna, Tisza«; dal (terzett).
4. Márcz. 15-e; Weisz IV. oszt. t.
5. »Az a magyar«; dal.
6. Nemzeti dal; Goldstein IV. oszt. t.
7. »Száz évekig volt« és »Ha még egyszer«; dal.
8. Szabadság dicsőség; Rátkay III. oszt. t.
9. »Édes anyám«; dal.
10. Márcz. 15-e; Diósi Andor IV. oszt. t.
11. »Tavaszi dal«, duett (dal).
12. Kis huszár; Enyedi III. oszt. tan.
13. »Házunk előtt«; dal.
14. Édes hazám; Herman.
15. Szózat.
16. »Indulj vig sereg«; dal.

* Vasárnapi népszerű felolvasások. A város több előkelő vezérférfiának közreműködésével a téli hónapokban (kísérletekkel és bemutatásokkal egybekötött) népszerű előadások rendeztetnek az irodalom, történet, alkotmánytan köréből, társadalmi és politikai kérdésekről. Ezen előadások feladata tudományos színvonalon álló népszerű előadások által az általános műveltséget előmozdítani. Az előadások díjmentesek s a községi polgári iskola helyiségeiben tartatnak. A fontos kulturális ügy érdekéhez képest ezen előadásokra az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Ma vasárnap délelőtt 11—12 óra közt: Dr. Türr Lajos »Márczius 15-ének emléke« czimen olvas fel. Az ünnepélyen közreműködik az ifjusági dal és zeneegylet is s megjelenik a polgármester és a városi tanács.

* Ügyvédi vizsgálat. Dr. Stettner István ügyvédjelölt, városunk szülötte, Frankó Endre ügyvéd jeles segédje a gyakorlati ügyvédi vizsgát f. hó 4., 5. és 7. napjain Budapesten kitüntetéssel letette. Gratulálunk!

* Új törvényszéki aljegyzők. A hivatalos laptegnapi száma közli, hogy a m. kir. igazságügyminiszter K a r a k a s Albert és G y e n g e Béla kir. törv. joggyakornok és dr. T h u r y Endre ügyvédjelöltet a nagyvárad kir. törvényszékhez aljegyzökké kinevezte. Ez a hir annál is örvedetesebb, mivel csak egy aljegyzői állás volt üresedésben és kettőt most ujonnan rendszerezített a miniszter.

* Óvoda-nyitás. Az óvoda-ügy egy szerencsés eszme alapján, rövid idő alatt rendezve lesz Nagyváradon. Még egy évvel ezelőtt is aggódtunk, hogy miként oldjuk meg a nagyon is sürgetett kérdést. A legszerencsésebb megoldás a mostani. A város óvodán kívül 9 magán óvodát segélyez a város évi 750—750 frttal s így jőideig nem kell ezen ügyet ismét napirendre hozni. A legújabb óvoda holnap hétfőn nyílik meg Kőfaragó-utcán. Vajna Gizella jeles képzettségű óvónőnek Sipos Orbán kir. tanf. ügyelő kiadta e helyre az engedélyt. A teljesen, minden kellékekkel felszerelt óvoda részére a törvénynek teljesen meg-

felelő épületet emelnek Kis-Pereces-utcán, tágas kertben s így a holnap megnyitandó helyiség ideiglenes, de azért elég alkalmas a célra.

* **Özv. Miskolczy Lajosné temetése.** Mezőtelegdi Miskolczy Lajos Biharmegye volt al-, Szilágy- és Hajdumegyék volt főispán özvegyének költségei Kölcsey Klárának tetemeit e hó 11-én Debreczenből — ahol elhunyt 81 éves korában, hosszú szenvedés után — Álmosdra vitték, ahol a családi sírboltban Bihar- és Szilágy megyék intelligenciájának tömeges részvételével helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartás alkalmával Bajza Antal ev. ref. lelkész megható beszédet tartott.

* **Kanyaró Álmosdon.** Álmosdon a kanyaró már néhány hét óta pusztit és egyre szedi áldozatait, gyermekek és felnőttek közül egyaránt. A megbetegedések száma 400-ra rug, a halálozásoké 9.

* **Baptisták szaporodása.** Biharmegye felső részeinek több községében a baptisták száma egyre szaporodik, sőt Bagamérban már rendes imaházuk is van; s ájtatossági gyakorlataik tömeges látogatásnak örvendenek.

* **A szelid Gergely.** Benne vagyunk a tavasz kellő közepében, legalább azt mutatja az utca képe. A sétáló közönség a téli gunya helyett tavaszi felöltőben sütkérezik a meleg nap sugarában, a gomblyukban ott virít az illatos ibolya, s a falusi leánykák kínálgatták a tavasz első fakadásának hóvirágait s a kökörsint. A téli kabátokra azonban még nem érkezett el teljesen az az időszak, mikor a »Geld für alles«-be kerülhetnek, mert reggelként vékony jégréteg bizonyítja, hogy az éjjeli időjárásnak még »loga« van. — A máskor makranczos Gergely tegnap megbecsülte magát. A közmondás azt tartja, hogy Gergely megszokta rázni a szakállát, de tegnap elmaradt a havazás. Egész nap derült napfény ragyogott.

* **Vizsgálat egy óvodában.** Özv. Dyk Ferencné kitűnő vezetésű kisdiednevelő intézetében folyó hó 8-án tartatott meg az állandó-menedékház vezetőnk képesítő vizsgálatát, mely alkalommal 10 nő, jobbára tanítók özvegyei s leányai nyertek képesítő bizonyítványt jeles eredménnyel. Az elméletin kívül több mint száz darab szebbnél szebb munkát is készítettek, melyet sokan megtekintettek a nagyváradi előkelőségek közül, csinos kiállításért teljes elismerésüket fejezve ki. Dykné kitűnően vezeti intézetét.

* **Elhalasztott indulási idő.** A Russel József Ernő dr. és Illek Vincze úpesti plebános vezetése alatt rendezendő római utazás programjában változás történt, a mennyiben az indulási ideje nem márczius 24-én, hanem április 14-én lesz. Minélfogva mindazok, akik az utazásban való részvételre jelentkeztek, tudassák a fent említett vezetővel, hogy szándékukat fenntartják az így megváltozott program mellett is?

* **Névváltoztatás.** Benjamin Lajos fugyi-vásárhelyi vasuti alkalmazott vezeték nevét »Buzás«-ra.

* **Tűzesetek a megyében.** Csütörtökön este Kocsuban Bágya Pável gazda szénát vitt haza a tanyájáról, azonban ottónon mikor a szénát lerakta, a pipájából tűz esett ki, ami meggyújtotta a szénát. A tüztől azután meggyuladt a szomszéd háza is és az is leégett. A gondatlan embert feljelentették. — Román Kulaj kötegyáni lakosnak a háza tegnap hajnalban meggyuladt és leégett. A tűz a fából készült kéményben keletkezett és az meggyújtotta a szomszéd házat is és az is leégett. A kár meghaladja a 600 frtot. Románt feljelentették.

* **Elgázolt gyermek.** Tegnap este az Apáca-utcán egy 6—7 éves gyermek, Fábian Károly, majdnem az életével fizette meg pajkosságát. A gyermek ugyanis egy szekérre akart felugrani, azonban ez neki nem sikerült, leesett és a szekér utolsó kereke keresztül ment rajta. Szerencsére csak a ruháját tépte össze, komolyabb sérüléseket nem szenvedett.

* **Meglopta a pajtasát.** Tegnap délben a vasutnál a rendőrség elfogott egy pék segédet

Horovitz Henriket, aki egy pajtasától ellopott egy láda fehérműt és más apróságokat. Horovitz tegnap lépett ki az üzletből és mindjárt el is akart utazni, azonban a káros még ideje korán észre vette a lopást és a rendőrség abban a pillanatban tartóztatta le, mikor a vonatra felakart szállni. Horoviczot már át is adták az ügyészségnek.

Legujabb tavaszi újdonságok bel- és külföldről megérkeztek Roth M. utóda kalap és férfidivat üzletébe. A hol kizárólag kalsbadi és pesti czipész által készített női és férfi czipők kaphatók. Férfi fehérművek dus választékban méret szerint gyorsan készíthetők.

TANÜGY.

Az ipariskolai-bizottság ülése. Nagyvárad város ipartanodai bizottsága tegnap délután ülést tartott.

Jelen voltak: Ragány János elnök, Bertsey György, Palkovits Imre, Cser János, Andriska Károly, Máthé Lajos, Stark Gyula, Láng József, Óváry Lajos, Mészáros József, Jankovits János, Óó Mihály, Mokri János, dr. Mártonffy Bogdán, Nagy Lajos, Szűts Izsó, Tarsoly Ferencz, Hann Lajos, Krüger Viktor és Sztarill János jegyző.

Elsősorban felolvasták az igazgató időszaki jelentését. E szerint február végéig beiratkozott az ipariskolákba összesen 1100 tanonc; a tannemet kielégítő. — Az ipartestület által rendezendő márczius 15-iki hazafias ünnepen kívül június hónapban az ezredév emlékére s április 11-ike emlékére pedig ezen dátum közötti napokban az egyes osztályokban is óhajtható ünnepélyek tartása, oly módon, hogy a rendes történelmi, vagy alkotmánytani óra alatt alkalmi beszéd mondassék. — A márczius 13-án délelőtt 11 órakor tartandó tanulságos felolvasás alatt megünneplik márczius 15-ikét, a melyen az iparos ifjak dalárdája és zenekara is részt vesz.

Az igazgató az iskolában kitűnt tanulók jutalmazása céljából jutalom könyvekre 50 frt megszavazását kéri.

Bertsey György és Andriska Károly a jutalmak kiadását ellenzik, mert ugyanis a kiállítások a jelesebb tanoncok díjakat nyernek.

Ragány János, dr. Mártonffy Bogdán, Láng József szükségesnek tartják az elméleti oktatás érdekében a külön jutalmazást.

A többség nem fogadta el az igazgató előterjesztését.

Az igazgató előterjesztette ezután az iskola év befejezésére vonatkozó javaslatát.

Bertsey György, tekintettel az elmult sanyaru télre, az általános szegénységre, kérte, hogy a téli tanfolyamot márczius 15-én fejezzék be; így a szegény köműves és ács tanoncok már ezen hónapban munkába állhatnak.

Ennek azonban azért nem tehetett eleget a bizottság, mert jogkörét túlhaladja. A nyomasztó helyzetre tekintettel, azonban márczius 20-ig szünet lesz s 25-én tartják meg a vizsgálatot.

A rendes ipariskolában a vizsgálati időket így állapították meg: a közismereti tárgyakból: június 10—22., rajzból június 19-én.

A segédek tovább képző tanfolyamának kiállítása márczius 25-én, a közügyességi tanfolyam kiállítása márczius 24-én lesz.

Szűts Izsó igazgató ezután fejtegeti, hogy hasznosabb, sikeresebb volna, ha az ipartestület nem minden évben, hanem csak minden 2-ik esztendőben rendezne iparos tanonczmunka kiállítást. Indítványozza, hogy hívják fel erre az ipartestület figyelmét s javasolják, hogy már ez évben se tartson az ipartestület tanonczmunka kiállítást, csupán a tanulók rajzait s írásbeli dolgozatait állítsák ki.

Óváry Lajos és Bertsey György hozzászólása után elhatározták, hogy a javaslatot átteszik az ipartestülethez.

Bertsey György ezután különféle dolgokat sorol fel, melyek a tanoncztartó iparosokra sérelmesek.

Minden összeütközés kikerülése céljából megbízták az elnököt, hogy az ügyet békés uton intézze el az ipartestülettel.

Auspitz Adolf, Stark Gyula és Óó Mihály jelentéseit az ipariskolák látogatásáról tudomásul vették.

Ezzel az ülés véget ért.

IRODALOM.

— **Radányi költeményeinek második kiadása.** Radányi Aladár »Visszhangok, 1848-49« czimen megjelent verses kötete, rövid 3 hét alatt immár második kiadást is ért. A mű első kiadása épen annyi számban jelent meg, a hányan előfizettek reá. Ugy látszik azonban, hogy az olvasó közönség rokonszenvét megnyerte a kis verskötet, mert hamarosan szükséglett a második kiadásra is. Ez a körülmény minden dicsőretnél többet mond és mi is őszintén gratulálunk a tehetséges fiatal poétának ezen sikeréhez.

— **Katholikus Szemle II. füzet, Márczius-Aprilis, Szerkeszti Mihályfy Ákos dr.** A kitűnő folyóirat második füzeté ez a folyó évben. Cikkei ismét jobbnál jobbak. Elsőnek Mihályfy folytatja a Katholikus egyetemek című cikksorozatát. Jelenleg Franciaországi egyetemekről beszél, nagy tudással, érdekes módon és tárgyilagossággal. Ezt követi szent Bernárd és Abelard-nak a XII. század e két legnagyobb szellemének egymással vívott harczának érdekes leírása Piszter Imre tollából. Azután Fényi Gyula S. J. fejezi be a Haynald obszervatóriumáról szóló ismertető cikksorozatát. Cyprián második közleményét adja a Két leány című szép regényének és Körösi Albin, újra, mint műfordító remekel, mikor Gaspar Nunez de Arce remek költeményét, a Misere-t fordításában közli. Evetoviss János essaye a következő cikk, a Szerb konkordátum. Sok újságot de mentál ezaz essay; mert hiszen újságnak való aktuális dolgokról beszél, nagy tájékozottsággal.

A könyvismertetések és bírálatokban nagy 27 oldalra terjedő ismertetést ír Pintér Kálmán a Bayer Józseff fele Magyar drámairodalom történetéről. Nagy igényű ugyancsak Huber Lipót a Talmud című művéről irt (6 oldalra terjedő) ismertetés és bírálat. A minden ízében tudós főre és könnyű tollra valló cikk Székely Istvánt dicséri. Pecsner Emil dr. a Porosz-német kulturharcz történet című művet, Majunkre Pál dr. könyvét (fordította a budapesti növendékpapság) ismerteti és dicséri. — Matd Déxi Gyula »Forgó szélben« című kötetéről és Szemere Miklós két kötetéről — Fialat véreim. Ideál. — találunk rövid, de kiváló kritikákat. Az első Barth a József dr., a másodikat maga a szerkesztő irta, tiszteletet érte mindkettő tollának. Az Időszaki Szemle rovattal fejeződik be a kitűnő cikksorozat. A Katholikus Szemle a Szent-István társulat elnökségének felügyelete alatt s ugyanazon társulat költségén adatik ki, mint a társulati tagok rendes évi illetményének egy része. Nem tagok számára előfizetési ára 5 frt. Megjelen, a nyári szünet kivéve, kéthavonként, összesen tehát ötször, 10 ives füzetekben. A szerkesztőséget illető minden küldemény a szerkesztő nevére, a társulat házába: IV. ker. Királyi Pál-utca 13. intézendő; előfizetések és reklamációk ugyanoda, a Szent-László társulat titkárhivatalára czimezve.

—i.

EGYESÜLETEK.

48-as Népkör közgyűlése. A nagyváradi 48-as Népkör rendes évi tisztújító közgyűlése f. hó 20-án, vasárnap d. e. 10 órakor fog megtartatni a kör helyiségében, Szt. László-tér Kutiák (ház), melyre tisztelettel felkéretnek a kör tagja, hogy minél nagyobb számmal sziveskedjenek megjelenni. Ugyancsak ez alkalommal a körben belépni óhajtó tagok felvétetnek. A z e l n ö k s é g.

A kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlése. A nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár ma, vasárnap délelőt 10 órakor Nagy-

várad városházának közgyűlési termében tartja meg rendes évi közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Az igazgatóság jelentése és a zárszámadások előterjesztése, valamint a felmentvény iránti határozat. 2. A felügyelő bizottság választása. 3. A választott bíróság választása. 4. Négy igazgatósági tag választása. 5. Egyéb indítványok. Ha a kiküldöttek határozatképes számban nem jelennek meg, a jövő ülés mához egy hétre azaz folyó hó 20-án lesz megtartva ugyanott.

A nagyvárad-i szepitési egyesület f. évi márczius hó 13-án délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében tartja rendes évi közgyűlését. A közgyűlés tárgyai: 1. A választmány évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság évi jelentése. 3. Géczy Lajos egyl. felügyelő javaslata. 4. A választmányból kilépő tagok helyére új tagok választása. 5. Három számvizsgáló választása. 6. Esetleges indítványok. Nagyvárad 1898. márczius hó 2-án. Dr. Adorján Ármán, egyl. jegyző. Dr. Beóthy László, egyl. elnök.

Meghívás. A „Biharmegyei Népközlési Egyesület” évi közgyűlését 1898. évi április 3-án vasárnap délelőtt 11 órakor tartja Nagyváradon, Biharvármegye székházának nagytermében. E közgyűlésre, az egyesület tiszteletbeli, alapító, rendez és pártoló tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. A közgyűlés tárgyai: A választmány évi jelentése; a számvizsgáló bizottság jelentése. Az 1898-ik évi költségvetés megállapítása. A számvizsgáló bizottság megválasztása. Indítványok.

A velencei »Népkör« közgyűlése. A nagyvárad-velence és váraljai »Népkör« ma délelőtt 11 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését, melyre az elnökség a következő meghívót bocsátotta ki:

A nagyvárad-velence és váraljai »Népkör« folyó hó 13-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését saját helyiségében, melyre a kör összes tagjait tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Főjegyzői jelentés.
3. Pénztári jelentés.
4. Választmány újjalakítása.
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1898. márczius 11.

Tóth Ferencz,
főjegyző.

dr. Moskovits József,
elnök.

Igazságszolgáltatás.

Haragból.

Még három évvel ezelőtt történt, hogy egy ködös októberi este a sárszegi úton egy ember Szászka Jánosné sárszegi lakost vérben fekvő talált. Az idős nőt a jószívű ember szekerével bevitte a faluba, ahol ápolás alá vették, de ez sokáig nem tudott magáról és mikor végre magához jött, panaszkodva beszélt el, hogy őt egy régi ellensége és névrokona Szászka Gábor az országúton vasvillával megtámadta és azzal ütötte és hogy annak következtében szenvedte a sérüléseket.

Az öreg asszony sebesülése igen súlyos volt, mert a karja eltört, két oldalbordája be volt törve, ezenkívül az egész teste tele volt sebekkel, úgy, hogy hetekig feküdt betegen és halál között, azonban mégis életben maradt.

Szászka Gábor a sértült ezen vallomása alapján elfogták, azonban az mindent tagadott, semmiről sem akart tudni. Az esetről tanu nem volt jelen és ezért azt hitte, hogy meg fog szabadulni minden büntetés nélkül. Azonban tévesen reménykedett, mert a jószívű ember, aki Szászka német bevitte a faluba, ez látta, hogy a kérdéses időben Szászka

azon a helyen volt, Szászka pedig hollétét igazolni nem tudta. Ezen az alapon azután Szászka Gáborát vád alá helyezték és tegnap a végtárgyalást is megtartották ebben az ügyben.

Szászka a törvényszék előtt is megmaradt tagadása mellett és minden áron be akarta bizonyítani ártatlanságát, — hiába mondták a szemébe, hogy ő volt a tettes, mindvégig tagadott.

A törvényszék azonban a sértettnek és az egyedüli tanúnak a vallomásával beigazoltak látta a bűnösséget és ezért elítélték Szászka Gáborát kilemez hónapi börtönre.

A vádlott nem nyugodott bele az ítéletbe, hanem felebbezett, szintugy az ügyész is szigorításért.

Vád alá helyezett tüntetők. Nehány nappal az előtt megirtuk, hogy a törvényszék vád alá helyezett 64 bagaméri zendülőt. A zendülők előtt most hirdették ki a törvényszék határozatát a tüntetők bele nyugodtak a vád alá helyezésbe és arra kérték a bíróságot, hogy a végtárgyalást minél előbb tartás meg. A végtárgyalás ilyen körülmények között valószínűleg meglesz már a jövő hó elején.

Báró Banffy János ügye befejezve. Annak a nagy szenzációt keltő dolognak, melyben egyik szereplő Banffy János br. a másik egy agyon lőtt gazdaember volt, most írta meg a végülét a királyi kuria. A legfelsőbb apellálta fórum Banffy János bárót a fogház büntetés alól felmentette és a bünt. tv. könyv. 290., 92., 26. és 53. §§ alapján 500 frt. pénzbüntetésre ítélte, mely behajthatatlanság esetén ötven napi elzárásra lesz átváltoztatható.

Uj rend a törvényszéknél.

A múlt héten a kir. törvényszék új elnöke új beosztást csinált. Az egyes bírónak meghatározta a működési körét és az ülések napjait. Ezt az új beosztást mindenképpen szerencsésnek mondhatjuk, mert minden bírónak oda van beosztva, ahol tehetségét legjobban tudja értékesíteni.

Az új elnök ezenkívül meg egy terjedelmes utasítást is adott, amelyben előírta kívánalmait és előadta utasításait.

Az új rend szerint a bírók a következőképpen vannak beosztva:

I.

Közpolgári ügyek tanácsa.

Ülési napok: Szerdán és szombaton délelőtt. Váltó és kereskedelmi ügyekben ülések ugyanezen a napokon d. u. 3 órakor.

Elnök: Dr. Tassy Pál.

Előadók: Olasz Gyula, urbéri s rokon. term. ügyekben. Mihályházy Kálmán, rendes perek előadója. Pally Jenő, válóperek, holtá nyilv. elvesztett okiratok megsemm. és gond. ügyek előadója. Bary József rendes perek előadója, a betétszerkesztés felügyeletével is megbízva. Kipes László Miklós, rendes perek előadója. Geleta Géza csőd-biztos és csődügyi előadó és rendes perek előadója. Kiss András, ügyvédek elleni panaszok, közp. ügyek előadója. Dr. Kiss Béla, hagyatéki ügyek és rendes perek előadója. Biszterszky Elemér váltó, kereskedelmi ügyek előadója és okiratok megsemm. iránt folytatott ügyek előadója.

Jegyzők: Nagy János, Herman Aladár, Linczinger Gyula aljegyzők. Sürgős ügydarabok elintéztetnek naponta rendkívüli tanácsülésben.

II.

Kir. törvényszéki polgári fellebbezési tanács.

Ülésnapok: Hétfő, kedd, csütörtök, péntek, szombat.

Tanácselnök: Jelentsik István kir. ítélőtáblai bír. Helyettes: Tóth Imre kir. tvszéki bír. Rendes bírák: Dr. Mory Pál, Kurovsky Ferencz. Póttagok: Kepes László Miklós, Geleta Géza kir. törvényszéki bírók.

Jegyzők beosztva további intézkedésig: Karakas Albert aljegyző és ifj. Kenéz Sándor joggyakornok.

III.

Büntető tanács.

Nyilv. és zárt ülésekben elnök kedden: Dr. Tassy Pál kir. tvszéki elnök. Helyettes: Millye Gyula kir. ítélőtáblai bír. Nyilv. és zárt üléseken elnök pénteken: Millye Gyula kir. ítélőtáblai bír. Végtárgyaláson elnöklő bír.: Millye Gyula kir. ítélőtáblai bír.

Előadók: Nagy József kir. tvszéki bír., végtárgyalási elnök és fellebbviteli ügyekben is előadó. Fassie Pál, Gram Sándor, dr. Simay Gyula, Kiss Rezső kir. tvszéki bírók.

Végtárgyalási és tanácsjegyzők: Gyenge Béla, Poynár Sándor, Görömbey István kir. tvszéki aljegyzők.

Végtárgyalás hetenkint négyszer.

Nyilvános és zárt ülés: Kedden és pénteken d. u. 3 órakor.

Sürgős ügydarabok elintéztetnek naponta rendkívüli tanácsülésben.

IV.

Telekkönyvi osztály.

Olasz Gyula és Kiss András kir. tvszéki bír.

V.

Fegyelmi tanács.

Elnök: Dr. Tassy Pál kir. törvényszéki elnök. Rendes tagok: Bige Gyula és dr. Simay Gyula kir. tvszéki bír.

Póttag: Olasz Gyula kir. tvszéki bír., elnök helyettesítéssel megbízva. Dr. Mory Pál kir. tvszéki bír.

Jegyző: Linczinger Gyula aljegyző.

Zárt ülések szerdán és szombaton délután.

VI.

Kijelölő bizottsági ülés és teljes tanács ülések: Az előforduló szükséghez képest az elnök által külön határozatnak meg, ezen ülések jegyzője: Baróthy Pál kir. tvszéki jegyző; a ki egyszersmint a végrehajtói és tolmácsi vizsgák jegyzője is.

A nagyvárad-i kir. tábla elintéztett ügyei.

Előadó: Pojnár Dénes.

400. Szilágyi Gusztáv súlyos testi sértés — megváltoztatva.

525. Szkonda László becsületsértés — visszautasítva.

402. Balázs Moga Kosztán lopás — részben megváltoztatva.

432. Vagner Ádám súlyos testi sértés — feloldva.

536. Csepezányi János lopás — részben megváltoztatva.

584. Hodosi Mihály súlyos testi sértés — h. hagyva.

585. Zsung Flóra közcsend elleni kb. — h. hagyva.

591. Gali Zsuzsána rágalalmazás — részben megváltoztatva.

613. Pálfi János lopás — rendelet.

618. Hotopan Juon lopás és orgazdaság — részben megv.

Előadó: Molnár Géza.

366. Deutsch Ábrahám Izsák sikkasztás — helyben hagyva.

393. Hegyan Juon közokirat hamisítás — megváltoztatva.

519. Styir Pál lopás orgazdaság — részben megváltoztatva.

651. Szalardi József lopás — részben megváltoztatva.

539. Erdős Zsuzsanna rágalalmazás — helyben hagyva.

558. Matye Flore anyakönyvi kb. — részben megváltoztatva.

581. Kocziha Mária súlyos testi sértés — r. megváltoztatva.

588. Id. Mészáros Demeter rágalalmazás — megváltoztatva.

589. Bartos Dánielné lopás — helyben hagyva.

Előadó: Polchy Mór.

381. Tamás Ádám halált. ok. testi sértés — helyben hagyva.

382. Toajer László gyujtogatás — helyben hagyva.

587. Gombos Mártonné becsületsértés — visszautasítva.

659. Gaál Antal zsarolás — megsemmisítve.
669. Vuzsgya Krestyina könnyű testi sértés — visszautasítva.

Előadó: *Fráter Imre.*

3738. Argyelán vaszalt s. t. Lele Nucz — megsemmisítve.
189. Parag Juliánna — Parag Lajos és társa — helyben hagyva.
193. Ács István és társa — Hajdu Judit és társa — részben megváltoztatva.
209. Horzsa Petru és társa — Karczis Juon — megváltoztatva.
447. Cserepes József hagy. ügye — helyben
145. M. K. kincstár — özv. Popeszkú Lázárné — megváltoztatva.
146. Bihar megye árvaszék — özv. Popeszkú Lázárné — megváltoztatva.
169. Thuróczy György s. t. hagyatéki ügye — helyben hagyva.
269. Ponta Ilie — Siklován Krisztina — megváltoztatva.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

420. Vadászi Mihály lopás — rendelet.
515. Ifj. Papp Lajos gyilkosság — fölölv. a.
414. Bugár Száva közönség elleni kh. — helyben hagyva.
415. Batanyáucz Irunie s neje sikkasztás — megváltoztatva.
429. Buba Kosztán s. t. sikkasztás — részben megváltoztatva.
431. Izsgerzsan Manilla súlyos testi sértés — rendelet.
459. Kugler Albert védjegy hamisítás — fölölv. a.
468. Bronz Vaszalie becsületsértés — részben megváltoztatva.
504. Kacsora Péter Péter lopás orgazdaság — rendelet.
514. Dobozi Mihály sikasztás — fölölv. a.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex.

46.

Ugy történt, hogy nekem sikerült öt az Ön elutazása után egy kis időre be édesgetnem magamhoz midőn sétájáról visszatérve házam előtt elhaladt. S mikor aztán vele beszédbe ereszkedve rá tértem az Ön ügyeire és eladtam neki, hogy mennyire fáj Önnek az ő hidegsége s hogy Ön most is a régi hűséggel és ragaszkodással viseltetik hozzája, ő tűnődve csak a fejét rázta szavaimra és bárha látszott, hogy szívében meg van indulva, még is megmaradt régi elhatározása mellett.

Azt mondta, hogy hallani sem akar többé a férfiakról, mert nincs többé hite bennük. S hogy mint előhalott leginkább az irgalmas nővérek közt szeretné élete többi részét elöltetni.

De én tovább mentem és azt kérdeztem tőle, hogy egyáltalán gondolni sem szokott-e Önre s hogy tudja a szívet úgy elzárni attól, kit nem rég még annyira szeretett? Hisz ez teljesen érthetetlen!

Ő erre egy pillanatra ellágyult, nyájas arccal közeledett felém és hálás szavakkal köszönte meg a jóakaratot, melyet kettőjük ügye iránt tanusított. A válasz tekintetében azonban haljthatlan maradt.

— Tudja mit, Fredericó — fejezé be szavait a derék Kückbácsi. Én azt tanácsolnám, ne erőszakolja Önt a dolgot a kisasszonnyal! Hagyja őt magára! Örüljön, hogy önként lemond a szívről és nem okoz Önnek kellemetlenségeket! Már családjára való tekintettel is megbecsülhetetlen előny ez Önnek. Én legalább ami magamat illet, így gondolkozom ebben a dologban! . . .

Fredericónak nem volt kedve tovább füzni a diskurzust e tárgy felől s miután az öreg Kück fia barátja hallgatagságát a beleegyezés jeléül vette, a társalgás, melynek központja a szerencsétlen Angelina volt, nemsokára félben szakadt.

Fredericó a gyártelepre megérkezve legelőször a felhalmozódott irásbeli teendőket

végezte el, azután magán ügyeinek is szentelt pár percet.

Nagy gondja volt mindig arra, hogy az otthoniakkal való összeköttetése meg ne szakadjon anyjával és Felicitával rendszeresen levelezett s így tájékozva volt mindenről, a mi a szülői házban történik. Az Askán afféjra sem volt már titok előtte.

Azonfelül Felicita szíves őt, illetve érdeklődését a Zsófiák sorsa felől is kielégíteni. Nevezetesen legutóbb arról értesítette Fredericót, hogy a tanácsos lánya szorgalmasan dolgozik a kelengyén, de a menyegző napja még nincs megállapítva, sőt valószínű, hogy még a télbe is jól bele fog nyúlni, mire ebben a szülői megállapodnak. Az új pár — így szólt a levél vége — Brémában fog letelepedni és Pontus William társul fog belépni a Stendardó czégbé.

Ennyi egyelőre untig elég volt Fredericónak tájékozatalul az otthon történetek felől s irányadól a jövőre nézve.

A legnagyobb mértékben felköltötték érdeklődését az Askán viselt dolgai is épen azért nagyon megörült, midőn másnap délben a még mindig a régi westminster-hotelbeli lakását odahagyva az utca sarkán a derék Willemmel találkozott. A tőle hallott egyes részletei testvére drámájának nem egyszer csodálkozással töltötték el, de azért, a dráma megoldása épenséggel nem lepte meg őt. Jól ismerte testvérét. Tudta hogy ő a modernek közt is a legmodernebb s hogy hány pénzt ér. Előbb én azután megint én, s még tiszter én, mielőtt más következnék és érvényesíthetné a jogait! Ez volt az Askán logikájának egyik legkardinalisabb tétele. Az önzés dogmája maga! . . .

És mondja csak mi van az Ön nővérel? Egyáltalán, hogy van a házuk tája?

— Jaj, ne is beszéljünk szegényről! — válaszolt könnytől nedves szemekkel Willem. Ma-holnap az örültek házába vihetem ezt a tönkre tett teremést! . . .

Egész nap csak a szobában ül; nem eszik, nem iszik, szavát sem hallani és folyton csak zokog és szomorkodik! . . . Oh borzasztó nézni a szenvedését. Még csak pár hete, hogy tart ez a huza-vona s már is oda van egészen. Napról-napra fogy és fonyad, mint a leperzselt virág! — Ön engemet is kérdez Fredericó? Én már nem is törődöm magammal ebben a nagy szerencsétlenségben. Bár én sem állok a legjobban. Az öreg ur nem tudott eddig nekem állást keríteni s ha szegény Annát nem nézném már rég itt hagytam volna Hamburgot, felkapva valami tengert járó hajóra, de így kötve vagyok ide és . . .

— Várjon csak Willem, gondoltam valamit! — veté közbe a szót Fredericó — mi talán mégis tudnánk Önnek foglalkozást nyújtani a gyárunkban. Épen egy megbízható munka vezetőre volna szükségünk. És így rajtunk s egyuttal magán is segítve lenne a dologgal.

— Mit nem mond Ön Stendardó ur?! Hihetek a szavainak? Oh Istenem, milyen jó volna és milyen szépen váгна az össze, ha Önnél dolgozhatnám! . . .

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A csabai szekularizálás — kacsá.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.)

Az a hír, hogy a békésmegyei gazdasági egylet az egyházi vagyon szekularizációja ügyében a törvényhatósághoz megkeresést intézne — alaptalan. A dologból mindössze annyi igaz, hogy a csütörtöki gyűlésen az egylet egy memorandumot tárgyalt a szocializmusról s ebben érintetik a szekularizáció is. A memorandum kiadatott véleményre egy bizottságnak. Az egylet tehát a memorandumról nem határozott és nem is illetékes ebben határozatot hozni.

Zichy Jenő gróf elutazott.

Budapest, márcz. 12. (Saját tud. táv.)

Zichy Jenő gróf, a fáradhatatlan, veszélyt nem ismerő nemes gróf ma indult el ismét nagy utjára, hogy hazánknek szolgálatot tegyen. Fél három órakor indult el a keleti pályaudvarból, hol a kormány diszes szalonkocsija várta. A vonat elindulásakor, a már tiszteletére kigyült barátai és számos képviselő harsány eljenzésben törtek ki.

Az oszt.-sorsjáték huzása.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.)

Az osztály-sorsjáték mai huzásán a négy-százezer forintot a 17152. sz. sorsjegy nyerte.

Mikor fogad az oszt. miniszterelnök?

Bécs, márczius 12. (Saját tud. táv.)

Thün gróf miniszterelnök minden hétfőn és pénteken 11-től 1 óráig fogad a belügyminiszterium palotájában.

Az Esterházy—Picquard ügyhöz.

Budapest, márcz. 12. (Saját tud. táv.)

Esterházy őrnagy segédei irásbelileg közölték felülkel, hogy Picquard alezredest nem tudták rábírnai a megverekezésre és hogy küldetésüket befejezettnek tekintik. Esterházy e közlésre adott válaszában azt mondja, hogy Picquard félelemből és gyávaságból utasította vissza a kihívást és ezt teszi hozzá: Őt most már csak lovaglókorbácsra méltatom és majd rendezem még az ügyet.

Hartman színész meghalt.

Bécs, márczius 12. (Saját tud. táv.)

Hartman udvari színész szívbaja következtében meghalt.

A balneologiai társaságok kongresszusa.

Bécs, márczius 12. (Saj. tud. táv.)

A balneologiai kongresszust ma délelőtt Németország és Ausztria számos kiváló balneologusa jelenlétében Liebreich (Berlin) a német balneologiai társaság elnöke megnyitotta. A kongresszuson a közoktatásügyi miniszterium nevében Hartl osztályfőnök, az egészségügyi igazgatás nevében Kusy egészségügyi főtanácsos, úgyszintén a városi tanács nevében is mondottak meleg hangú üdvözlő beszédet. A kongresszus megkezdte az érdemleges vitákat.

A porta és a dardanellai hajóút.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.)

Konstantinápolyból jelentik: Mint hirlik, az orosz kormány azon fáradozik, hogy kieszközölje a szabad átmenetet a fekete tengeri hajórajnak a balti hajórajhoz beosztott ama hajói részére, amelyek tatarozásra szorulnak.

Madrid kontra New-York.

Budapest, márcz. 12. (Saj. tud. táv.)

Madridból sürgönyzik: Számos falragasz Borrero és Segusa tábornokok nemzeti jelölését ajánlja. A köztársasági párti és karlista közlönyök kijelentik, hogy a Spanyol nemzeti közérületnek megfelelően

tiltakoznak a »New-York Herald« jelentése ellen, amely a Cuba eladására vonatkozó javaslatról szól és kifejezik azt a meggyőződésüket, hogy ily javaslat sohasem fogja a corter jóváhagyását megnyerni. Woodford amerikai követ tegnap jelen volt Frasquelo bikaviador temetésén, anélkül, hogy valamily tüntetés lett volna.

Manillából érkezett jelentés szerint a felkelők által körülzárt Boliuo erődött egy odaküldött hajó segítségével a helyőrség hősi ellenállása után felszabadították.

A bombay-i zendülés.

Budapest, márcz 12. (Saj. tud. táv.) Indiából kelt hivatalos távirat azt mondja, hogy a Bombayban történt zavargások alkalmával két katona és egy pestis felügyelő meghalt. A zavargók részéről 9 ember meghalt, 22 megsebesült. A pestis rendeletek ellen való tiltakozás jeléül a vegyesáru piacokat és az üzleteket bezárták. 15,000 munkás és kocsivezető abba hagyta a munkát.

A berlini villamvasuti részvények.

Budapest, márcz. 12. (Saját tud. táv.) Az aláírást a villamvasuti részvénytársaság első sorozatán 15 millió márká összegre rugó részvényeire a jelentékeny tuljegyzés következtében a megnyitás uláh azonnal bezárták.

Páris és a kubai agitátorok.

Budapest, márcz. 12. (Saját tud. táv.) Egy párisi spanyol diplomata közölte a »Gaulois« egyik munkatársával, hogy Hanotano külügyminiszter Castillo spanyol nagykövetnek kielégítő ígéreteket tett a rendszabályokat illetőleg, melyeket a Párisban működő kubai agitátorok ellen alkalmazni szándékoznak.

A kínai kölesön.

Budapest, márczius 12. (Saj. tud. táv.) A londoni »Standard« jelentése szerint a kínai kölesön kibocsátását e hó 21-én elhalasztották bizonyos késedelem miatt, a melyet a berlini tőzsde az idegen értékpapírok forgalomba bocsátására nézve a fennálló intézkedések okoztak.

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország állatállománya.

Szerfelett érdekesek ama adatok, melyek a legutóbbi állatszámolás alkalmával gyűjtöttek össze, s bár lapunk tere nem engedi, hogy az érdekes statisztikai adatokkal behatóbban foglalkozzunk, mégis szükségesnek tartjuk, hogy ez adatoknak főbb vonásait bemutassuk.

Magyarország állatállománya 1884-ig leginkább a juhtartás megszorítása okából némi leg hanyatlott, 1885-ig azonban 851.484 drb. számos marhával szaporodott, a mi igen örvendetes jelenség.

Folytonos gyarapodást csak a szarvasmarha és sertés állomány mutat fel, mely 1870 óta szarvasmarhánál 1.229.072, a sertésnél 74% 2.753.785 darabot tesz, vagyis a szarvasmarhánál 26, a sertésnél 74% a szaporulat. A loállomány 1884-ig némi hanyatlást, azután határozott emelkedést mutat, mely 1870 óta 72.648 drbot tesz, illetve 4%-ot. Feltűnő a juhállomány apadása; 25 év alatt az ország juhállománya 6.762.444 darabban — vagyis 488 az apadás; olyan nagy ez az apadás a minő egyetlen egy államában sem fordult elő a kontinensnek.

Szerencse, hogy a juhállomány óriási apadását nemcsak ellensúlyozza és jóval fölözi is a szarvasmarha állomány szaporodása, a melyre azonban megjegyzendő hogy nem minden vidékén az országnak volt a szaporulat egyforma, sőt az eltérések e tekintetben nagyon is jelentékenyek.

Legnagyobb arányban a szaporodás az alföldön volt a hol némely megyékben a szaporodás 70%-ot is kitesz, ellenben legcsekélyebb az észak-keleti felföldön, egyes megyékben csak 6%.

Nemcsak a létszám szaporodott azonban, de a fajta aránya is lényegesen megváltozott, mert míg 1870-ben az ország szarvasmarha állományának 81 százalékát tette ki a magyar erdélyi szarvasmarha, addig ma csak 64-4 százalékát teszi ki, s míg a jelzett évben csak 797,503 drb, nyugati származású szarvasmarha volt az országban, addig 1895-ben azok száma 1.940,303 drbra emelkedett, míg tehát az utóbbi 25 évben a magyar fajta szarvasmarha száma csak 28 ezer darabbal, addig a nyugati fajta szarvasmarha létszáma 1.250,000 darabbal szaporodott. A magyar-erdélyi szarvasmarha különösen az alföldön és az ország keleti részeiben van általában elterjedve, ellenben a nyugati szarvasmarha — melyek között a piros, tarka a domináló — inkább az ország nyugati részeiben.

Habár állattenyésztésünk a juhtenyésztéstől eltekintve, 1870 óta örvendetes haladást tanusít, de minthogy azóta a fogyasztási és gazdasági viszonyok is lényeges változást szenvedtek, az a kérdés merül fel, vajjon állattenyésztésünk azon arányban emelkedett-e, mely egyrészt a lakosság szaporodásának, másrészt a szántó föld fokozatos terjedésének megfelel?

Ezen kérdésre választ a következő adatok szolgáltatnak:

	1870.	1884.	1895.
Sz.-marhaállomány	8.40 m. d.	8.22 m.	0.25 m.
1 négyszögk-métere esik	30.000 d.	29.400 d.	33.000 d.
Lakosság	13.56 m.	13.86 m.	15.28 m.
Szántóföld kath. holdban	17.25 m.	20.13 m.	21.05 m.
1000 lakosra esik	610 drb.	500 drb.	610 drb.
1 drb. sz.-marhára esik	2.05 k. h.	2.44 k. h.	2.27 k. h.

Az állatlétszám emelkedése tehát nem tartott lépést sem a lakosság, sem a szántó föld szaporodásával s az állatállomány és szántó föld között jelenleg fennforgó arány különösen a talajerő fenntartása szempontjából egyáltalán nem tartható elegendőnek s ez az oka, hogy országos természetállagunk távolról sem kielégítő.

Különösen kedvezőtlen a szántó föld és szarvasmarha közötti arány, amit hogy annál jobban szembeütsünk, megteesszük az összehasonlításokat más országokkal:

1 drb számos marhára esik	Belgiumban	0.70 kat. hold;
1 drb számos marhára esik	Angolországban	0.90 kat. hold;
1 drb számos marhára esik	Ausztriában	1.70 kat. hold;
1 drb számos marhára esik	Franciaországban	2.20 kat. hold.
A drb. számos marhára esik	Magyarországban	2.37 kat. hold.

Nyugat-Európában tehát általában véve sokkal több állatot tartanak a szántó föld arányához, mint nálunk, s még azonkívül aránylag legalább tiszterte több műtrágyát is használnak fel, mint Magyarországon, s így nemcsak hogy fentartják a talajerőt, de azt lényegesen gyarapítják is, s kétszernél is nagyobb állagterméseket érnek el, mint aminőket elérünk mi Magyarországon, ahol nemcsak hogy elegendő állatállomány nincs, de még a műtrágyák kiterjedtebb használatától is idegenkednek.

Ránk nézve ebből az a következtetés vonható le, hogy a műtrágyák kiterjedtebb használata mellett állattenyésztésünket még tetemesen fokoznunk kell, ha a növénytermelés és állattenyésztés között az okszerűség által parancsolt helyes arányt elérni akarjuk, s erre különösen azon vidékekre van szükségük, melyeken, mint pl. az alföldön is, az állattartás jóval az országos átlag alatt áll, ahol a számos marha 1 drbjára nem 2.27, hanem három, sőt négy kat. hold szántó föld jut.

TŐZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 12.

Buza őszre	— — — — —	9.02
Buza tavaszra	— — — — —	11.91
Tengeri	— — — — —	5.34
Rozs őszre	— — — — —	8.40
Zab őszre	— — — — —	6.40

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, márcz. 11.

Oszták hitel	— — — — —	362.60
Magyar hitel	— — — — —	380.50
Allamvasut	— — — — —	341.—
Déli vasut	— — — — —	80.50
Rimamurányi	— — — — —	246.—
Magyar jelzálog	— — — — —	262.50
Magyar leszámítoló	— — — — —	255.—
Iparbank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	395.75
Kereskedelmi bank	— — — — —	1402.—
Villamos vasut	— — — — —	374.50
Salgótarjáni	— — — — —	567.—
Waggon-kölcsön	— — — — —	583.—

Bécs, márcz. 11.

Az irányzat gyenge.

Oszt. hitel	— — — — —	362.75
Magyar hitel	— — — — —	380.—
Allamvasut	— — — — —	341.—
Birodalmi márka	— — — — —	58.71

Hivatalos arfolyamok

Budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. márczius 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	122.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 13.6 ból	— — — — —	122.—
Magyar földtelekmentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.50
It.-lőeresi jog megváltási kötvény	— — — — —	101.—
Horvát-szlavon földtelekmentesítési kötvény	— — — — —	97.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	— — — — —	159.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	142.25
Oszták járdék papírban	— — — — —	102.25
Oszták járdék ezüstben	— — — — —	102.25
Oszták járdék aranyban	— — — — —	123.—
Oszták korona járdék	— — — — —	102.50
1860. oszták államorsjegyek	— — — — —	144.—
Oszták magyar bankrészvény	— — — — —	924.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	380.—
Oszták hitelintézeti részvény	— — — — —	362.20
Paris vista	— — — — —	340.25
20 márkás arany	— — — — —	9.50
Német birodalmi márka	— — — — —	58.72 1/2
London vista	— — — — —	120.35
Páris vista	— — — — —	47.50
20 márkás arany	— — — — —	11.74

SZERKESZTOI POSTA.

Csecsemő költő. Egy év előtt csakugyan biztattuk önt. Most beküldöttversei ismét — sajnos — de csak biztatók. Nem elég egy pár hazafiaskodó bombasztott összehalmozni, hogy abból mindjárt óda legyen, valamint nem elég a dalhoz szerelmet, kis madarat, forró keblet, zord telet s több efféle valamelyes rendben vagy anélkül elhelyezni. Nagy baj az is, hogy alig van benne gondolat, ritmus és csak nagyon kevés rim. A multkori kísérlet jobban sikerült.

H. F. P. Szöllős. A kérdéses cikket egyes kihagyások és enyhítések után közölhetjük, — így azonban nem. Üdvözlét!

Balsors. Ibi, ubi. Utóvégre is, írni lehet, már csak azon az alapon is, mert szabad akaratunk és halhatatlan lelkünk van édes mindnyájunknak. Mindamelllett vannak bizonyos dolgok, amelyeket megírni mégsem mindenkinek adatott. Ilyenformán van az ön »A Romlásba« című históriájával is. Nem annyira fatalista, mint inkább fatális dolog biz ez. Beható vizsgálatot indítottunk ugyan, hogy kiokumláljuk belőle az oroszlátkörmöket, azonban beláttuk, hogy »Lasciate ogni speranza!« — Irjon, ha már hivatást érez reá, — irjon, ha szíve sarkalja, — irjon, ha papirosa, tintája, ideje és alkalmá van; csak — nekünk ne küldje aztan, amit írt. Ugy-e, megteszi, ha ily szépen kérjük? Apropos!, a Romlásba utazó történet kéziratát a papirkosárba zónázt.

A szerkesztőnő feloldó:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Értesítés!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a tavaszi időnyre feltűnő kivitelű

napernyők, divatszövetek, mosókekmék, vásznak

és

kész fehérneműek

nagy választékban megérkeztek, melyek feltűnő olcsó árban kaphatók.

Szíves pártfogásukat kérve

86 1-6

kiváló tisztelettel

Beczky Lajos.

Biharmegyei takarékpénztár.

Az első magyar kir. szabadalmazott

Osztálysorsjáték

VI. és utolsó osztály huzása

márczius 9-től április 6-ig tart.

A huzás egész tartama alatt naponként déli 12 óráig VI. osztályu még ki nem huzott sorsjegyeket eladunk, míg a készlet tart:

1 darab fél	sorsjegy	40	frt,
1 > negyed	>	20	>
1 > nyolczad	>	10	>

Osztálysorsjegy-készletünket a Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletéből szereztük be, ahol az eddigi huzásoknál és pedig a

III. huzásnál a 80000 koronás, a IV. huzásnál a 90000 koronás és a VI. huzásnál a 100000 koronás főnyeremény, valamint az eddigi huzásoknál a legtöbb nyeremény esett.

Biharmegyei takarékpénztár
Kossuth Lajos-utca.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirreves háziszor ellentét az idő megpróbálásoknak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvényes, csúszás, tagzsárgaságnál és meghűléseknek és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkozik, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy házárásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban májnap minden gyógyszertárban, készletben van: főraktár: Török József gyógyszerész Budapest. Bécs utca 15. szám. Vásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbértékű utánpótlás van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vegeggy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Eladó ház.

Mező-Telegden az országút mentén egy nagy családi ház **jutányos árban eladó.**

Bővebb felvilágosítást nyújt

Pollák Pál,

szállító.

1-3

Kossuth-utca.

A

„Szent László“-nyomda-részvénytársaság
1898. évi márczius hó 29-én kedden délelőtt 11 órakor a nagyvárad „Kath. Kör“-ben tartja

rendes közgyűlését,

melyre a részvényeseket tisztelettel meghívjuk.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság jelentése az 1897. üzletév eredményéről, s a mérleg előterjesztése.

2. A felügyelő bizottság jelentése s ennek kapcsán a felmentés megadása.

3. A három évi megbízás lejártával szükségessé vált tisztújítás.

Kelt Nagyváradon, 1898. márcz. 12.

Az igazgatóság.

Jegyzet. A mérleget s az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak arról szóló jelentéseit a részvényesek a nyomda helyiségében megtekinthetik.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik részvényeit szelvényeivel együtt Makkay József cégvezetőnél letenni, hol ezek ellenében szavazatszámát előtűntető térítvényt nyer.

Hirdetmény.

A nagyvárad **gőzmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság** tiszt. részvényesei ezennel meghívattak az **1898 évi április hó 3-ikán vasárnap d. e. 10 órakor** Nagyváradon a közuti vasut üzletigazgatósági irodájában (Zöldfa-utca Zsiga ház I. emelet) tartandó

XV. rendes közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése, zárszámadás és mérleg előterjesztése.

2. A felügyelő bizottság jelentése.

3. Az 1897. évi Zárszámadások és mérleg jóváhagyása és a felmentvény feletti határozathozatal.

4. Határozat a jövedelem felosztása tárgyában.

Jegyzet. Azon t. cz. részvényesek kik ezen a közgyűlésen résztvenni óhajtanak felkéretnek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében részvényeiket szelvényekkel együtt legkésőbb márczius 27-ig a Társulat igazgatóságánál Nagyváradon, vagy a Magyar vasuti forgalmi Részvénytársaságánál Budapest (Bécsi-utca 5. sz. a II. emelet) letéti elősmervény mellett letenni sziveskedjenek. Az évi jelentés és zárszámadások márczius 25-től a hivatalos órák alatt a társulati irodában a tisztelt részvényesek által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1898. márczius 10.

87 1-1

Igazgatóság.

Sirkő-raktár

felosztás!

A tisztelt gyászoló közönséget értesítem, hogy a már az 1845-ik év óta fenálló Nagyteleky-utca községi iskola épületében levő

SIRKŐ-RAKTARAMAT

felosztatom és az összes raktáron levő márvány és gránit sirköveket **beszerzési áron alól** is elárusítom.

A sirkövek teljes hibátlanságáért azok szilárd felállításáért, nemkülönben a felirat pontos véséseért és annak valódi aranyozásáért felelőséget vállallok.

Tisztelettel

Lówy Jakab,

Sirkő-raktár tulajdonos.

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 1-ső szám.

85 2-0 Községi iskola épület.

fogászati műtermemet

folyó év márczius 1-én **Fő-utca Fleischerházba** át teszem, van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy sikerült egy a berlini iskolából kikerült és **Bécsben** huzamosabb ideig működött kiváló képzettségű **assistent** megnyernem a ki a modern fogászat minden ágában kitűnő szakavatottsággal bír.

Dr. Guttman Ede.

Jelzálogkölesönt

filoxera által elpusztított szőlők ujonai befásítására 5³/₄%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre 4³/₄%,

63¹/₂ „ „ „ 4¹/₄%,

50 évi törlesztésre 5 %,

30-40 évi törlesztésre 6 %,

20-30 évi törlesztésre 7% mellett

ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr. válsz bélyeg ellenében

Horváth Ede

Pilis-Csabán.

64 5-0

Pompás Kanári-előénekeseket

küld utánvétel mellett,
éneklő képességökhöz mérten
8-20 Mark értékben.
8 napi próbaldó.

Ugyancsak czélszerű kalitkákat,
(Gesangs und Rollerkäfig)
melyeket minden nagyobb kiállítás
kitüntetett.

Árjegyzék ingyen.
W. HEERING, St.-Andreasberg
(Harz) 427. 5-10

Ujszálloda bérlet.

**A Nagypiacz-téren
az Óváry-házzal szemben
a szegleten**

1 kétemeletes szálloda

48 vendégszobával,
étterem és kellő mellékhelyiségekkel
ujjonnan épül, mely szálloda máris
bérbe adatik.

Bérelni szándékozók szivesked-
jenek még e hó folyamán ajánla-
tukat megtenni, annyival inkább,
mert akkor az épület beosztására
vonatkozó esetleges kivánalmaik
figyelembe vehetők lesznek.

Nagyvárad, 1898. évi márczius
hóban.

RENDES VILMOS,
-építész
Kapuczinus-utca.

84 1-2

Nemzeti lobogók márczius 15-ikére!

Mivel általános mozgalom indult meg az egész országban a magyarsza-
badságharcz **50 éves évfordulójának** méltó megünneplése iránt s elhatá-
roztatott, hogy minden jó hazafi **házát** vagy **lakását** nemzeti lobogóval
fogja felékesíteni, figyelmébe ajánljuk minden honpolgárnak, hogy szük-
ségletét **lobogókban** mielőbb szerezze be, mert előre láthatólag a milleniumi
ünnepségekhez hasonlóan ismét nagy **lobogó hiány** fog beállani.

Czimeres nemzeti lobogók

tiszta gyapju színtartó kasmirból a legjutányosabban szerezhetők be:

92 cm széles 2 mtr hosszú, országos czimerrel ellátva 2 frt 20 kr.
145 cm széles 3 mtr hosszú, országos czimerrel ellátva 4 frt 50 kr.
valamint mindennemű lobogó szövetek is kaphatók.

Kunz József és Társa czégnél,
Nagyvárad, Szt.-László-tér.

65 5-5

A MAUTHNER -féle
hirneres

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csoma-
gokban törvényesen bejegyzett
medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb
fűszer és vaskereskedésekben
kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám
a. létező **Mauthner Ödön** czég csakis **olyan**
csomagoknál vállal teljes jótállást egészen
friss és valódi magvakért, a mely csomagok
ragasztva, a medve-ábrával és a Maut-
ner névvel jelölve, ugy a mint a mellékelt
rajz is mutatja. 18-0

➔ Oroszy-féle udvari sütemények és bonbonok igen jutányos árban. ➔

KÁDÁR JÁNOS

előbb Kádár és Kiss

fűszer-, bor- és csemegekereskedése a „Veres kereszt”-hez.

Sürgöny-cím: **Kádár János**

Fő-üzlet: **Bémer-tér.**

Telefon összeköttetés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az összes **friss töltésű**
gyógy- és ásványvizek megérkeztek és azokat ezentul mindig friss állapotban bocsájtom a mélyen
tisztelt fogyasztók rendelkezésére. Nagyobb vételnél megfelelő árendemény és házhoz szállítás.

Bőjti czikkekből igen nagy választék.

Gazdasági magvak eredeti ólomzárral legjutányosabb árak mellett.

Vidéki rendelmények gondos csomagolással azonnal elintéztetnek. Lada, csomagolás és vasúthoz való kiszállításért díj nem számítatik.

Pontos és gyors kiszolgálást ígérve kérem a m. t. közönség további szives pártfogását.

80 2-3

tisztelettel

Kádár János

előbb Kádár és Kiss
Bémer-tér, Guttman-ház.

➔ A fiók-üzlet berendezése eladó! ➔

Kitűnő minőségű jamaicai és brazilai rum, chinai és orosz karaván theák legelőnyösebb beszerzési forrása.

Borsóki-, bikszádi-, selters-, szlatini- és sztojkal
ásványvizek főraktára.

A világhírű Martell-cognac főraktára.

! UJDONSÁGOK !

A tavaszi idényre nagy választékban megérkeztek

NÁDOR L. és TÁRSA

férfi-divat és czipőüzletében

Nagyváradon, Zöldfa-utca,

hol a legjobb minőségben

rendkívül leszállított árban

a következő áruk kaphatók:

legujabb divatu zöld és barna bőrből készült czipők,

férfi sárga fél és egész fűzős czipők,

női és gyermek czipők, salon és reggeli czipők,

legujabb divatu kalapok,

ingek, gallérok, nyakkendők, tuorista-ingek, sétabotok,

esőernyők, férfi-keztyűk, harisnyák,

zsebkendők és illatszerek.

TELEFON!

TELEFON!

Valódi Pichler-féle kalapok raktára.

Tisztelettel

NÁDOR L. és TÁRSA.